

Letna naročnina mesečno
25 Din, za inozemstvo
40 Din — nedeljska izdaja
celebrno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 9.011
Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

SLOVENECE

„Nevarna kratkovidnost“

Pod tem naslovom je monakovska izdaja uradnega lista nemške vlade »Völkischer Beobachter« due 2. novembra objavila dopis svojega belgrajskega dopisnika, ki graja jugoslovansko vladu, imenoma njenega notranjega ministra in tudi imenoma bana dravske banovine, ker so po dolgem priznavašanju razpustili švabsko-nemški Kulturbund s sedežem v Mariboru iz razloga, ker so se prireditev nemškega prosvetnega društva v Mariboru udeleževali otroci slovenskega rodu in to na podlagi pismenega dovoljenja »nemških staršev«, ki po naključju nosijo »slovenska imena«. Za vzgled postavila nemško uradno glasilo izjavo nekega neimenovanega, a nam vsem dobro znanega »voditelja« slovenskih izseljencev v Nemčiji, ki je z velikim navdušenjem pohvalil novo nemško vladu, ker tako vzorno varuje in goji slovensko ljudsko skupnost v Nemčiji. List pristavlja, da takšni ukrepi ne morejo biti koristni niti interesom slovenskega ljudstva, niti ne pospešujejo nemško-jugoslovanske zbliznjanja.

Predno odgovorimo na opazke v uradnem glasilu nove Nemčije, opazke, ki bi jih morali imenovati neokusne in celo zlobne, če bi ne bili prepričani, da prihajajo iz neinformiranega vira in jih krije dobra volja, naj nam bo dovoljeno, da v suhih številkah navedemo, kako jugoslovanska država, ki se je le za najhujšimi žrtvami resila nasilnega ponemčevanja in ima razlogov dovolj, da bi v novih razmerah malo bolj trdo otipala še žive pobornike ponemčevanja v nedavno minuli dobi, ali vsaj ne krivila pred njimi hrbta, kako ta jugoslovanska država »varuje in goji« nemško ljudsko skupnost in kulturo v svojih mejah.

Nemška narodna manjšina ima pri nas — da začnemo pri najmlajših — 33 otroških vrtcev, 492 razredov na državnih ljudskih šolah in 118 razredov na višjih narodnih šolah, kjer je nemščina izključni učni jezik, a slovenski in srbo-hrvatski jezik, torej državna jezika, pa sta le običajna učna predmeta, kakor petje ali telovadba. Na imenovanih šolah je nastavljenih 692 učiteljev, od katerih je 465 Nemcev. Naj nam bo dovoljeno poučiti nemški inštitut za nemstvo v inozemstvu, da niti v bivši avstro-ogrski monarhiji v krajih, ki tvorijo danes sestavni del jugoslovanske države, predvsem mislimo na Vojvodino, niso imeli niti ene ljudske šole z nemškim učnim jezikom.

Poleg tega ima nemška narodna manjšina na državni gimnaziji v Novem Vrhu v prvih štirih razredih paralelne razrede z izključno nemškim učnim jezikom. Državne meščanske šole, ki imajo pri nas veljavo srednjih šol, v Beli Crkvi in Odžakih imajo v vseh razredih nemške paralele. Toda poleg tega imajo Nemci še 3 zasebne meščanske šole s 4 razredi, kjer je ves pouk popolnoma nemški, to je v Belgradu, Zagrebu in Novem Vrhu. Končno imajo Nemci v Novem Vrhu tudi še svoje lastno učiteljsko, ki ga jim je poklonil naš svobodoljubni JNS režim. Nemci v bivši monarhiji na področju Ogrske se niso mogli pohvaliti, da bi bili imeli svoje učiteljske.

Največje nemško kulturno prosvetno društvo v naši državi je švabsko-nemški Kulturbund, ki ima 115 podružnic s 45.000 plačujočimi člani. Razen tega imajo Nemci še 415 drugih društev in združenj ter 140 gospodarskih podjetij, katerih osnovni kapital presega danes že 100 milijonov Din. Nemška manjšina v Jugoslaviji izdaja 35 časopisov in listov med njimi 4 dnevnike. Nemška evangeličanska cerkev uživa redno državno podporo.

Poleg te silno širokogrudne državne zaštite je nemška narodna manjšina uživala od raznih privilegijev, ki so ji pri nas sledili in drug drugega prekašali le v neznajčajnostih in v zatiranju vsega, kar je domače in rodno, še posebno nego in očetovsko skrb. Njim gre hvala, da smo v Kočevju prišli tako daleč, da mora v narodni državi rojeni Slovenci svojega sosedu od manjšine prositi za odpuščanje, da je le reven Slovenec, ki mora biti še srečen, da mu njegove otroke v narodnih šolah preoblikujejo v narodne odpadnike in jih v podružnicah Kulturbunda končno ugajajo v čisto-krvne Nemce. Seveda so bile še večje možnosti! Tako bi bili lahko vpeljali sploh samo nemški učni jezik po vseh šolah na severni meji — ki nemško uradno glasilo mnogo bolj skrbi, kot pa recimo kakšna nemška kolonija v Skoplju ali v Cetinju — ali nemščino vsaj kot obvezni predmet. Dali bi bili Nemcem lahko tudi še vseučilišče ali pa kakšen poseben »home« s politično in kulturno samoupravo. Da do tega ni prišlo — in to zelo dobro ve gospod, ki iz Belgrada dopisuje v »Völkischer Beobachter«, — je krivda onih, ki so strogolavili raznoimene jugoslovanske nacionalne režime ravno še ob pravem času, predno niso utegnili na severni meji države zatreti domala vse rodne ljudske ustanove in pustiti na slovenskem terenu le še Nemce in marksiste.

Iz tega sledi, da je naša država dala nemški narodni manjšini mnogo več, kot od nje zahtevalo mednarodne pogodbe o zaštiti manjšin, mnogo več, kot se Nemci uživali v bivši ponemčevalni monarhiji na področju bivše Ogrske, vsaj toliko, če ne več, kot so na področju dravske banovine uživali takrat, ko so smeli še uradno tiskati t kom rodni slovenski živeli. Dokaz Vojvodina! Dokaz elidorado Nemcev pod srečo jugoslovanske nacionalne stranke v Sloveniji!

Ce je jugoslovanska vladu, ki hoče biti ljudska, s svojimi ukrepi vsaj malo zaustavila ponemčevalni val, ki se je razkošno dvignil pod zaščito jugoslovanskih nacionalistov, ji gre za to le toplo priznanje, čeravno to, kar je storila, še daleč znoataja za temeljitimi reformami, ki jih v politiki narodnih manjšin zahteva čut pravičnosti in samoodrambe našega tolikanj preganjanega ljudstva. Slovenci smo bili vedno z malim zadovoljni. Vzameš jim 50% in jim potem širokogrudno vrneš 10, pa so že veseli. Tako jih je zadovoljil tudi sedanjí ukrep. Ni pa s tem rečeno, da je popravl vse storjene krivice in odstranil vse nevarnosti, ki grozijo slovenskemu življu in njegovi rodni zemlji od strani manjšine, ki po inozemskih listih vpije o

Katoliški škof pred hitlerjevskimi sodniki

„Proti Legge-ju in tovarišem“

Pretresljive podrobnosti iz procesa proti najbolj revnemu škofu najbolj revne nemške školiče

Praga, 15. novembra. b. Kriminalno sodišče v Moabitu je bilo danes prvič pozorišče procesa, ko je sedel na zatožni klopi katoliški škof. Na sodnem aktu je bilo zapisano »Legge in njegovi pajdaši, kakor na aktu kakšnega zločinca, čeprav je šlo tu za enega najvišjih cerkvenih dostojanstvenikov Nemčije. Še pred pričetkom procesa so bile vse galerije in vsa stojišča in vsi sedeži nabito polni. Domači in inozemski časnikarji so napolnili določeno jim mesto, enako sta poslali svoje odposlance obe interesirani stranki: škofijski ordinarijat in apostolska nunciatura ter narodno-socialistična stranka.

Malo pred pričetkom razprave je vstopil z mirnim korakom in visoko dvignjeno glavo v navadni duhovni obleki v ozko določen prostor za obtožence škof Peter Legge. V njegovem spremstvu sta bila njegov brat Teodor in generalni vikar meiserske škofije Sopka. Kljub prestani hudi boleznii je bil izraz škofa miren in z lahkim nasmehom je pozdravil svojega zagovornika.

Zasliševanje obtožencev se je pričelo z izpraševanjem o njihovih osebnih podatkih, padlo je tudi vprašanje o prejšnjih kaznih, kot pri navadnih zločincih. Medtem ko je škof bil v preiskovalnem zaporu šele od 9. oktobra, pa sta njegov brat in generalni vikar Sopka sedela v preiskovalnem zaporu že od meseca marca. Zagovornik škofa dr. Dix je zahteval, da se zasliši hišni zdravnik škofa. Na ironično vprašanje predsedujočega: »Če bo moжда zdravnik

ugotovil psihične napake pri obtožencu,« je zagovornik energično odklonil izjavo predsedujočega ter dejal, da izvirajo škofu očitana kazniva dejanja iz dobe, ko je bil škof vsled psihičnega trpljenja pod težko duševno depresijo. V nobenem slučaju ne prihaja v poštev paragraf 51.

Sledilo je izčrpno zasliševanje samega škofa Legge, ki je odgovarjal s sigurnim glasom na vprašanja predsednika. Predsedujoči je izdal pri številnih medvprašanjih svojo veliko neravnost. Škof, ki upravlja školičo že od l. 1932, je na dolgo in široko naslikal obupen finančni položaj svoje diocese, ki je v vsej Nemčiji najrevnejša. Duhovščina se ne more nič več vzdrževati iz lastnih sredstev. Dodatki, ki jih lahko daje ordinarijat, so izredni majhni in nikakor ne zadostujejo za sicer zelo skromne potrebe njegove diocese. Grenke pritožbe posameznih duhovnikov so prihajale k njemu. Mnogi niso imeli sredstev, da bi se vsaj pošteno najedli, kaj šele, da bi si kupili obleko. Zlasti neugodna je bila obrestna mera nekega holandskega posojila. Pod težo vsega tega so l. 1933 škofu odpovedali živci in bolezen ga je za mnoge mesece vrgla na posteljo in ga tudi še danes ni zapustila. Vse leto 1934 je bil škof težko bolan. Predsednik sodišča je bil mnenja, da bi moral škof voditi o vseh podrobnostih finančnega upravljanja svoje škofije. Škof Legge mu je nato mirno odgovoril: »Že po svoji naravi se nisem nikdar brigal za gospodarske zadeve, vedno sem živel

le za dušebrižništvo. V Meissen tudi nisem rad zahajal. Mnogo rajši bi postal duhovnik v kakšni vestfalski vasi. Z gospodarskimi stvarmi se pečam samo tedaj, če sem v to prisiljen. Zaradi tega je tudi popolnoma jasno, da nisem bil po-učen o holandskem posojilu, ki ga je škofijska uprava odklonila in ki je bilo jedro obtožnice. Škofu je bil tudi neznan zloglasni slepar in iz-zivač Hofius, katerega banka je posredovala v tej transakciji. On sam je izročil zadevo svo-jemu bratu. Škof je bil mnenja, da je bil znesek 40.000 mark kot jamstvo za inozemske upnike iz škofij položen v banki, o prenosu tega zne-ska v inozemstvo pa do aretacije svojega brata Teodora Leggea, ni imel pojma.

Po zaslišanju škofa je predlagal njegov za-govornik, naj se zasliši kak nemški škof, ki bo podal strokovno mnenje, kakšne dolžnosti ima v svojem poklicu škof.

Sodišče je nato zaslišalo drugega obtožencea, Teodora Leggea, ki je bil ob času vojne vojaški duhovnik in večkrat odlikovan. Danes je glavni tajnik Bonificijevega urada za katoliško Nem-čijo v Paderbornu. Teodor Legge je izročil denar meiserske škofije Univerzum banki, katere lastnik je Hofius, v svrhu pokritja omenjenega posojila. Ko mu je le-ta sporočil, da je po ne-legalni poti spravil denar na Holandsko, je Teo-dor Legge na dramatični način prekinil vse zveze s sleparjem Hofiusom ter obvestil o tem tudi svojega brata, škofa Leggea, ki sedi danes brez povoda na zatožni klopi.

Pokolj v puščavski noči

Abesinci napadli nočno kolono — 1700 Italijanov mrtvih

Nemški »Völkischer Beobachter« poroča iz Džibutija, da so prišle tjakaj vesti o hudem spopadu med Abesinci in močno italijansko mornarijsko ko-lono, ki je prodirala pri Gorahaju. Italijani so bili prisiljeni k umiku. Na obeh straneh so izgube težke. Na italijanski strani je padlo 1779 vojakov, veči-noma domočinov iz Somalijske, ranjencev pa je tudi veliko število. Italijanska vojaška skupina je bila presenečena, ko je ob mesečni luči korakala po puščavi. Bila je sijajen cilj za abesinski oddelek, ki se je priplazil v bližino neopažen. Abesinci so imeli s seboj strojne puške, ki so strahovito kosile po nasprotniku. V kratkem času je bila zemlja po-krita z mrtvimi in ranjenimi. Po začetnem napadu s strojnimi puškami, so Abesinci prešli na napad na nož. Razvila se je strašna borba in Italijani so se junasko branili. Konec boja je bil, da so se Ita-lijani, ki niso obležali, razleteli po puščavi, kjer so jih zasledovali Abesinci. Abesinci so pri tej priliki zaplenili 1 motoriziran top, 11 težkih stroj-nic, ki so bile montirane na 4 oklopnih avtomobilih, nadalje 1700 pušk najmodernejšega kalibra, 3 to-vorne avtomobile z municijo in živim ter dru-gega vojaškega materiala.

Napad v mesečni noči

London, 15. nov. TG. »Times« priobčujoje brzogovno vest iz Hararja, ki zanika poročila, da so izbruhnile bolezni med italijanskimi in abesin-skimi četami, povzročene od številnih mrličev, ki jih niso mogli zagrebati. Pač pa je res, da je abe-sinsko in italijansko vojno poveljstvo sklenilo kratko premirje pri Gorahaju, da bodo mogli pokopati svoje mrtve od zadnjih težkih bojev pri tej puščavski trdnjavi. Abesinci so mesto Gorahaj, ki so ga dolgo junasko branili, sicer izpraznili, ker vsled mrličev niso mogli več vzdržati v njem, toda niso jih mogli premakniti iz okoliških hribov, kjer so dobro utrjeni in odkoder organizirajo no-čne vpade v ogadensko puščavo. Posebno močno so utrjeni na hribih, ki so kakšne 4 km daleč proč in odkoder imajo poveljujočo oblast nad mesom. Dokler traja kratko premirje, bodo pokopali svoje mrlične in odpejali svoje ranjence. Abesinci in Ita-lijani enako. Potem znajo Abesinci izvesti nov na-pad na Gorahaj in ga upajo vzeti nazaj. Danes je prišlo v Harar okrog 30 bolnih abesinskih vojaš-kov, ki prihajajo iz ogadenskega bojišča in pripo-vedujejo, da je med Italijani izbruhnila malarija, ki jim dela velike ovire. Bolezen Italijanom priza-naša manj, kot Abesinci sami. Hudo je bilo tudi to, da je takoj po končani bitki začel padati dež in so prišli roji moskitov, ki so se zajedli v mrlične. Tudi voda v ogadenskih vodnjakih ni pima. Abe-sinci že še vzdržijo žejo, toda Italijani ne morejo in so navezani na vodo, ki jo prinesejo iz Balvala in Gerlogubija, 100 km daleč.

Abesinci so izvršili tudi nočni napad na ita-lijanske kolone pri reki Fanlan, nekoliko severno od Gorahaja. Italijani so šli nizdol proti Gorahaju na pomoč tamošnjim koloni. Tam so Abesinci Ita-lijanom vzeli 4 male tanke. (Bržkore je to poročilo identično z onim, ki ga je »Slovenec« objavil že včeraj. Op. ur.)

preganjanju samo zato, ker so ji rahlo namignili, da ne sme nadaljevati svojega pri-rojenega ji poklica, da namreč ponemčeje zemljo in ljudstvo, med katerim prebiva kot enakopraven gost, a vendar le gost, ki je nje-govo prošlost gostitelj odpuščajoče pozabil, pod pogojem, da je nikdar ne bo več skušal po-navljati.

Ni to »nevarna kratkovidnost«, kar je po modrem preudarju in ob neovrgljivih dejstvih naša vladu ukrenila, ampak je »previđna daljno-vidnost« v službi ljudstva, ki mu je obljubila varstvo, in v službi pravičnosti, ki si jo je vzela za osnovo svojega vladanja.

Nož na nož v Ogadenu

Addis Abeba, 15. nov. c. Dopisnik Havasa poroča iz Hararja, da so je danes začela velika bitka na somalski fronti med Italijani in Abe-sinci. Abesinsko vojno poveljstvo namreč noče pustiti za nobeno ceno Italijanom, da bi prekora-čili višine, ki ločijo to ravnino od Hararja in Džidžige. Po vesteh, ki prihajajo v Harar, se bor-ba razvija predvsem moza proti možu in nož na nož. Izid bitke še ni znan, ker Harar nima nobe-ne prave zveze s somalsko fronto.

Uradno poročilo št. 46

Celodnevna bitka pri Azbi

Rim, 15. novembra. AA. Agencija Stefani pri-občuje tole poročilo št. 46:

Danakilski kolone so skupaj z oddelki prvega armadnega zbora stopile v boj na visoki planoti blizu Azbijasa z armado rasa Kase, boji so bili zelo živahni in sovražnik se je moral umakniti. Na bojišču je pustil 55 mrtvih in več sto ranjencev. Na naši strani je padlo 20 askarov, ranjeni so pa štirje častniki in 50 vojakov. Naše čete so zavzele Azbi.

V drugih odsekih ni bilo nikakih pomembnej-sih dogodkov. Letalci vrše redne izvide v pasu Ambalgaja in uspešno bombardirajo.

Baldwinova zmaga

Vlada dobila 405, opozicija 168 poslancev — Labouristi 100 man-datov več — MacDonald poražen — Liberalci skoraj izbrisani

London, 15. nov. c. Ob pol 5 popoldne so bili objavljeni predzadnji rezultati angleških volitev. Do pol 5 popoldne so bili znani izidi iz 575 vo-livnih okrajev. Od teh je dobil vladni blok 405 mandatov, opozicija pa 168. V vladnem bloku so konservativci, ki so dobili 395 mandatov, nacio-nalni liberalci, ki so dobili 29 mandatov, nacio-nalni delavci, ki so dobili 9 mandatov, in neodvisni nacionalci, ki so dobili 2 mandata. V opozicijskem bloku je dobila delavska stranka 148 man-datov, liberalna stranka 18 mandatov in neod-visna delavska stranka 4 mandate.

Na podlagi teh rezultatov računajo, da delav-ska stranka v novem parlamentu v celoti ne bo imela niti 200 mandatov. Vendar je treba pouda-riti, da je delavska stranka pridobila zelo mnogo glasov, čeprav se to pri mandatih ne pozna. Znat-no so se ojačile delavske manjšine, zlasti v voliv-nih okrožjih, ki so bila dosedaj prave trdnjave konservativcev. Delavski stranki so mnogo škodili mnogostevilni opozicijski liberalni kandidati, ki so bili v posameznih okrožjih postavljeni, ne da bi mogli računati na kak uspeh. Računajo, da bi glasovi, ki so jih zbrali ti liberalni kandidati, go-tovo pripadli delavski stranki, ki bi nedvomno dosegla v takem primeru znatno število mandatov. (V Angliji so volitve po volivnih okrožjih, kjer zadostuje za zmago relativna večina. Ako ima konservativce 1000 glasov, liberalce 998, labourist pa 999, je zmagal konservativce, 1000 volivcev je dobilo poslance, 1997 pa ne. Glasovi drugih so iz-gubljeni. Ta sistem je bil dober, dokler sta bili samo dve stranki, a krivičen sedaj, ko nastopajo tri. Op. uredn.)

Sedanji vladi in celo samim konservativcem je v parlamentu zagotovljena znatna večina, in je pričakovati, da bo sedanji politični kurs v Angliji trajal še daljnih pet let. Volitve so pokazale, da so liberalci popolnoma propadli. To je opaziti

Posebni dopisnik Havasa poroča: O bojih pri Azbiju se doznava, da so trajali ves dan in da so se Abesinci na koncu morali umakniti in pustiti na bojišču mnogo mrtvih in ranjenih.

General Majotiti je zavzel Azbi, ni pa še mo-gel doseči stika z vojsko generala Santinija; od nje ga deli visoko gorovje.

Nemoravno postopanje z abesinskimi ženami

Posebni poročevalec agencije Reuter poroča iz vzhodne Afrike:

Iz Addis Abebe prihaja vest o uradnem ko-munikaju, po katerem italijanski vojniki nemoravno postopajo z abesinskimi ženami in celo z ženami svečnikov in nunami, zaradi česar bežijo ljudje v gore, ker so brez zaštite. Nasilja so bila izvr-šena tako v Aksumu, Adui, Adigratu, kakor po drugih krajih. Begunke so izjavile, da so se morale skrivati po gozdovih in da so le s težavo prodrele skozi italijanske linije. Po italijanskih vesteh pa o nasilju ne more biti govora, ker je italijansko vr-hovno poveljstvo izdalo stroge ukaze, po katerih se mora italijanska vojska za vsako ceno truditi, da si pridobi simpatije prebivalstva.

Tajnik rasa Gukše pobegnil nazaj

Poročevalec agencije Havas je zvedel, da je dedžas Idžigu, tajnik rasa Gukše, ki je s svojimi ožjimi pristaši prestopil k Italijanom, uspel pri-bežati nazaj v Abesinijo. Blizu Makale se je pre-bil skozi gosto razpostavljene italijanske straže. Nato je peš prehodil pot do Desija, od tam pa so ga prepeljali v Addis Abebo.

zlasti, če se primerjajo glasovi pri večerajšnjih in prejšnjih volitvah, v volivnih okrožjih, kjer so imeli doslej zelo močne manjšine.

Po dosedanjih rezultatih so ponovno izvoljeni tile člani Baldwinove vlade: Predsednik vlada Baldwin, trgovinski minister Runciman, zunanji minister Samuel Hoare, finančni min-ster Neville Chamberlain, minister braj portfelja Percy, minister za dominijone Jonnes Thomas (nekadaj labourist) in minister za na-rodno zdravje sir Kingsley Wood. Štirje ministri laburistične stranke, ki so leta 1931 pri volitvah propadli, so zdaj na novo izvoljeni, in sicer gg. Clines, Lee, Smith-Morrison in Gre-enwood. Kandidatke so kakor vse kaže to pot slabo odrezale; doslej so izvoljene samo tri. Vredno je poudariti poraz več odličnih liberalnih kandidatov, med njimi sira Samuela. Liberalci so doslej izgubili sedem mandatov, od teh sedem so jih pet pridobili laburisti. Samo v Londonu so laburisti dobili 11 mandatov, v Manchesteru štiri, ki so jih poprej imeli konservativci, prav toliko pa v Sheffieldu. V Birminghamu in Liverpoolu je položaj nespremenjen. Konservativci so ohranili vse dosedanje mandate.

Poraženi MacDonald: „Zdaj grem, da se naspim“

Podpredsednik angleške vlade g. MacDonald je dal pri povratku v London poročevalcem listov kratko izjavo. Dejal je:

Dvomim, da bi bil ponovno izvoljen. Izčrpal sem vse svoje sile. Danes sem starec in edina želja mi je, da bi se dobro naspal. G. MacDonald je zbujal vtis popolnoma izčrpanega moža. Ko je stopil v avto, je dejal: Zdaj grem, da se naspim. MacDonald oče in sin (kolonialni minister) sta zares oba poražena.

Senzacionalna obravnava na sodnji

396.000 Din iz carinske blagajne

Ljubljana, 15. nov. Razpravna dvorana št. 79, ki je bila dobro zasedena od boljše občinstva, je bila danes torišče veliki kazenski razpravi o velikih ponorah, ki so se vršile že od 1. 1931. naprej do letos in z njo celokupna poverljiva vsota 396.633 Din. Mali kazenski senat, ki mu je predsedoval s. o. s. g. Ivan Kralj in sta kot sodnika fungirala gg. Fran Orožen in Fr. Gorečan, je danes sodil carinskega uradnika Frana Dubroviča, obtoženega uradne poverbe in ponarejenja magacinskih knjig. Obtožbenice zagovarjal odvetnik dr. Ivo Cesić.

Državni tožilec g. Branko Goslar očita obtožencu, da si je kot carinski uradnik-ekonom pri glavni carinarnici v Ljubljani iz blagajne prisvojil razne vsote in sicer: a) nakazila centralne carinske blagajne v kritje računov raznih ljubljanskih trgov in skupnem znesku 90.733 Din in b) 6118 markie za zigosanje igralnih kart in domini v vrednosti 305.900 Din, dalje, da je s kemičnim črnilom ponaredil magacinske knjige.

Obtožene je odkrito priznal vse manipulacije iz uradnim denarjem.

Predsednik: »Ali se čutite krivega?«

Obtoženi z jasnim glasom: »Kriv sem!«

»Ali v celotni obsegu obtožbenice?« — »Da, kar se tiče vsot, te odgovarjajo. Ni bistvene razlike.«

Obtožene je nato opisal svojo trdo življenjsko borbo. Je sin notarja, je moral bežati iz Podgrada v Istri. Že oženjen je

študiral pravo na zagrebški univerzi. Že takrat je zabredel v dolgove in stiske. Dolgovi so narasli do 70.000 Din. Napravil je 1. juristični izpit. Najprej je vstopil v službo pri ljubljanski policiji. Imel je 1200 K mesečne plače. Nato je prestopil v službo pri ljubljanski carinarnici. L. 1930. je prišel na misel, da zgradi hišo. Predsednik: »Čudno! Ne vem, če je kdo, ki ima dolgove, da bi šel zidati hišo!«

Obtožene: »Tako je!« — »Ali ste napravili račun o svojih dolgovih? Koliko ste bili dolžni, ko je bila hiša zgrajena?« — Obtožene obupan: »Okoli 400.000 Din. Plače so se znižale, dijete so bile ukinjene, davki so rasti. Nisem mogel ne naprej, ne nazaj.«

Obtožene je opisoval še druge podrobnosti svoje življenjske borbe. »Hiša je bila l. 1930 zgrajena. Naelekrat je l. 1931. kot zvezda ropal udarila kriza. Tako sem bil proti koncu l. 1931. prisiljen, da sem posegel v blagajno. In iz nje je rastle, rastlo.«

V dokaznem postopanju so bile zaslišane nekatere priče, med drugimi dr. Milavec, predsednik Pokojninskega zavoda, ki je označil obtoženo kot razburilnega človeka.

Branilec dr. Cesić je predlagal, da obtožena preidejo psihijatri. Državni tožilec se je temu branil in od svoje strani predlagal še druge dokaze, kako je obtožene trošil denar z izleti na Gorenjsko.

Senat je po kratkem posvetovanju sklenil, da obtožena preidejo psihijatri in da se izvedejo še nadaljnji dokazi. Razprava je bila zato preložena.

Sankcije odložene za 1 mesec?

London, 15. nov. b. Danes so se tukaj in v Parizu razširile vesti, da se je po dolgih pogajanjih med Italijo, Francijo in Veliko Britanijo dosegel sporazum za odlogitev sankcij proti Italiji za mesec dni, kateri čas bi se potem lahko izkoristil za sklenitev dokončnega sporazuma v italijansko-afriškem sporu. Ta sporazum pa bi bil obenem tudi uvod za sporazum z Veliko Britanijo in Italijo s posredovanjem Francije. Trdi se, da je britanska vlada zaradi vse bolj zanemarljivega položaja med Italijo in Abesinijo in z ozirom na dogodke v Egiptu, kakor tudi vseh omahovanja številnih držav, da resno izvedejo sankcije, sklenila, da gre Italiji na roko, nasprotno pa je tudi Italija ustregla številnim britanskim zahtevam, med katerimi je ena glavnih umik vseh njenih odvisnih vojaških sil iz Libije ter podelitev jamstva za zaščito britanskih interesov v Abesiniji, zlasti okrog področja Tanskega jezera. Če se ta vest potrdi, se misli v tukajšnjih političnih in poluradnih krogih, da bo prišlo do senzacionalnega preobrata v italijansko-britanski odnosih. Italija bo dobila po tem sporazumu svobodno roko za akcijo v Abesiniji v vseh onih krajih, ki so bili izvojevani po Menelik in po katerih ne živijo amharska plemena. V slučaju, če bi se Italiji posrečilo uresničiti v Abesiniji svoje želje, bi Velika Britanija zavzela vso pokrajino okrog jezera Tana, s čimer bi bilo Egiptu zagotovljeno življenje.

Naša država in sankcije
Posvet pri predsedniku vlade

Belgrad, 15. nov. AA. Danes dopoldne se je pod predsedstvom dr. Stojadinovića, predsednika vlade

„Tovarna aluminija v Belgradu“

Ustanovni zbor podjetja z 10 milijoni kapitala

Belgrad, 15. nov. m. V prisotnosti odposlanca trgovin, ministra je bil danes ob 10 v palači Jugoslov. banke ustanovni občni zbor tvrdke „Tovarna aluminija v Belgradu“. Ta trgovska družba je osnovana s kapitalom po 10 milijonov Din in je ta kapital razdeljen na 100 tisoč delnic.

Na obnem zboru so bili v upravnih odbor izvoljeni: Damjan Branković, veletrgovec in član uprav. odbora Nar. banke v Belgradu, Jelka Ivanović, dr. Ivan Ivanović, industrijalec iz Zagreba, ing. Mihovil Kargotić, splitski župan, Milan Ilie, glavni ravnatelj in gener. konzul kraljevine Rumunije v Zagrebu, general Milan Nikolić, ban v pok. iz Belgrada, dr. Niko Novaković, poslanec iz Knina, dr. Branko Peleš, zagrebški odvetnik in dr. Ivo Tartaglia, ban v pok. iz Splita.

V nadzorni odbor pa so bili izvoljeni: Vokoslav Ljudevit Ivanović, okr. predstojnik v pok. Rudolf Knežević, ravnatelj v pok. iz Osijeka, Milan Mavčević, posestnik iz Zagreba, Nikola Perić, britski podkonzul v Splitu, Peter Saladić, polk. v pok. iz Belgrada.

Nemčija-Jugoslavija
Izjava nemškega poslanika

Belgrad, 15. novembra. AA. Nemški poslanik na našem dvoru g. von Heeren je dal o odnosih med Jugoslavijo in Nemčijo tole izjavo:

Med Nemčijo in Jugoslavijo ni političnih spornih vprašanj. S samim tem dejstvom so že vnaprej zavarovani glavni pogoji uspešnega razvoja nemško-jugoslovanskih odnosov. To je pa tudi prava sreča za obe državi, kajti njihovo gospodarsko življenje imperativno zahteva, da se njihovi politični odnosi razvijajo v ugodni smeri. Zemljepisni položaj obeh držav ju veže drugo na drugo, prav tako se izpolnjujejo tudi njuna tržišča. Obe državi imata enake koristi od tesnega gospodarskega sodelovanja med obema. Zato se bodo nemško-jugoslovanski odnosi razvijali tem koristnejše za obe državi, v kolikor bodo obstoječi gospodarski pogoji med obema državama lahko prihajali do svobodnega izraza in čim manj ovir bo imel razvoj njune medsebojne gospodarske zvezanosti. Nihče se tega ne bo bolj veselil, kakor Nemčija sama, ki ji je lastni mir in blagostanje odvisno od mira Evrope in ki v notranje dobro konsolidirani in gospodarsko močno razviti Jugoslaviji ima ne samo dobrega kupca svojih izdelkov, temveč neobhodni steber mira in reda v jugovzhodni Evropi.

Dunajska vremenska napoved: Hladnoje in zmanjšana oblačnost.

Kralj Jurij že v Parizu

Pariz, 15. novembra. AA. Grški kralj Jurij II. je nočoj prispel iz Londona v Pariz. Na postaji so ga sprejeli zastopniki predsednika republike in vlade ter mnoge ugledne osebnosti, med njimi strica knez Nikolaj in knez Jurij. V Franciji so torej sprejeli grškega kralja Jurija z vso gostoljubnostjo. Grški suveren je izrazil željo, da bi ostal nekaj dni v Parizu, preden se vrne v domovino. Že v Boulogne ga je pozdravil grški poslanik v Parizu Politis, s katerim se je odpravil dalje proti Parizu, kjer bo ostal v grškem posaništvu. Kakor vse kaže, se bo grški kralj sestel s predsednikom Lavalom. Iz Francije odpotuje v Italijo. V Brindisi se bo vkrcal na grško križarko »Helić, s katero se vrne v Grčijo.

Melas pri dr. Stojadinoviću

Belgrad, 15. nov. m. Predsednik vlade g. dr. Stojadinović je danes sprejel v kabinetu zunanjega ministrstva grškega poslanika na našem dvoru g. Melasa.

Romunski parlament zaseda

Bukarešta, 15. novembra. Danes so na svečan način otvorili jensko zasedanje parlamenta. Kralj Karol II. obdan od vladnih članov, najvišjih državnih uradnikov in zastopnikov generalitete, je prečital prestono besedo, ki pravi med drugim, da je sedanjí mednarodni položaj zelo resen. Nadalje poudarja, da je Rumunija zvesta Zvezi narodov in vsem sprejetim mednarodnim obveznostim. Zaradi tega bo morala izpolniti tudi obsežno obveznost sankcij proti Italiji.

Po glasovanju v skupščini

Belgrad, 15. nov. m. Rezultat zadnjih dveh glasovanj v narodni skupščini je še vedno predmet živahnih komentarjev. Razmere v skupščini so sedaj docela stabilizirane ter je vladi zagotovljena solidna večina, s katero bo izvršila vse svoj delovni program, ki je bil določen v deklaraciji. V teku današnjega dne so člani vlade časnikarjem izjavili, da se bo politika demokratizacije izvajala tudi še nadalje in to vse do popolne oživitovitve. Po informacijah, ki smo jih mogli dobiti danes, se bo narodna skupščina sestala na zasedanje v prvih dneh meseca decembra ter bo vzela v pretrazakonske osnutke, ki jih je vlada predložila predložila. Vlada bo pa te dni po ustavnih odredbah tudi predložila skupščini proračunski predlog za proračunsko leto 1936-37. Po ustavnih določbah mora vlada predložiti skupščini proračunski predlog za prihodnje proračunsko leto do 20. nov. vsakega leta. Finančni odbor bo svoje delo v glavnem končal meseca januarja prih. leta, tako da bi proračunska debata v skupščini pričela v začetku meseca febr. Medtem pa bo vlada proučevala politične zakone, to je tiskovni zakon, zakon o društvih, shodih in posvetih ter volivni zakon. Pred končno redakcijo teh zakonov bo vlada konzultirala tudi razne ugledne strokovnjake in politike.

Poslanski klub JRZ

Belgrad, 15. nov. m. Danes dopoldne je imel svojo sejo poslanski klub JRZ in skupščinske delovne večine. Na seji so se razpravljala razna načelna vprašanja o uredbi za zaščito kmeta. Za rešitev tega vprašanja je bil izvoljen poseben širši odbor, v katerem je 45 članov, ki bo podrobno proučil uredbo o zaščiti kmetijskih dolgov ter bo izdelal končni predlog o potrebnih spremembah te uredbe. Za predsednika tega odbora je izvoljen Dragiša Cvetković, predsednik kluba JRZ, za podpredsednika Gojko Cvrkić, za tajnika Mihajlo Krstić, za poročevalca pa dr. Marko Kožulji, predsednik finančnega odbora. Seje poslanskega kluba JRZ in skupščinske delovne večine so se udeležili od strani kraljevske vlade ministri za gospod. in rudnike Gjuro Janković, kmetijski minister Svetislav Stanković, pravosodni minister dr. Mile Miškulin, prosvetni minister Dobrovič Stošević, gradbeni minister inž. Miloš Bobić in minister brez portfelja dr. Miha Krek. Prihodnja seja poslanskega kluba JRZ bo v ponedeljek 25. t. m.

„Združena“ srbska opozicija

Belgrad, 15. nov. m. Spor med srbijskimi opozicijskimi strankami se je zaradi napovedanega shoda Dragoljuba Jovanovića v Leskovcu še bolj poostрил. Spor je zavzel tako ostro obliko, da sta seš bivše demokratske stranke Ljuba Davidović in tudi voditelj desnega krila bivše zemljoradničke stranke Joca Jovanović pozvala vse svoje pristaje, naj bojkotirajo napovedani shod Dragoljuba Jovanovića.

Zaščita kmeta - nova uredba

Belgrad, 15. nov. AA. Ministrski svet je na predlog kmetijskega ministra, ministra za trgovino in industrijo in pravosodnega ministra sprejel uredbo o izpremembi in dopolnitvi uredbe o zaščiti kmeta z dne 30. septembra t. l. S tem spre-

Ostrejši kurz v Avstriji

Dunaj, 15. novembra. AA. Novi notranji minister Barenfels je v svojem govoru na zborovanju domovinske fronte izjavil, da bodo vsi upori v Avstriji v kali zadušeni z največjo energijo. Diplomati, ki bi se hoteli pogajati o miru med Nemčijo in Avstrijo, ne da bi se ozirali na edino merodajno faktorje, bodo energično odvrnjeni. Vojaske organizacije v Avstriji so dovolj oborožene, da lahko v zadostni meri pomagajo redni vojski. 40.000 Heimwehroevce, ki so oboroženi s puškami in strojnimi, je mogoče mobilizirati v treh urah in takoj odpotati na vse znevalgične točke avstrijskih dežel.

Tiskovna diktatura

Dunaj, 15. novembra. AA. Ministrski svet je na svoji današnji seji sklenil, da se bodo odsele neke za dnevnik in mesečnik, marveč za vse periodične in ostale publikacije izdajala specialna dovoljenja, brez katerih publikacije ne bodo smele iziti.

Aljehin—Euwe

Amsterdam, 15. novembra. AA. 19. partija med Aljehinom in Euweom (izg. Duo) je bila po 40 potezi prekinjena. Aljehin bo kakor vse kaže gladko zmagal.

Novi nemiri v Egiptu

Kairo, 15. nov. e. Danes je egiptska vlada objavila proglas na ljudstvo, v katerem opravičuje svojo politiko. Angleški visoki guverner je izjavil v imenu svoje vlade, da ne more biti zadovoljen z vsebino proglasa. Vlada sicer zatrjuje, da je povsod red in mir, vendar pa je položaj že zmeraj zelo napet. Splošno se pričakuje, da bodo nočoj po večernih molitvah izbruhnili novi nemiri.

Akademski aeroklub

Belgrad, 15. nov. m. Dne 17. t. m. priredi Akademski aeroklub kraljevine Jugoslavije, ki je pod visoko zaščito kralja Petra II. in dosmrtnim predsedništvom princa Andreja, ob priliki krsta prvega motornega letala veliko slovesnost, ki bo v zvezi z razvitjem zastave. Ta slovesnost je razdeljena na tri dele. Zvečer bo slavnostna akademija, ki se je udeležile visokošolci iz Ljubljane, Zagreba, Subotice in Skoplja.

Belgrad, 15. nov. m. Jugoslovansko združenje za mednarodni mir je priredilo snoči poslovilno večerjo novo imenovanemu generalnemu konzulu v Trstu Vukašinu Životiću, dolgoletnemu predsedniku tega združenja.

„Neodvisna“ severna Kitajska
Japonski general napoveduje skorajšnjo proglasitev

London, 15. novembra. AA. Daily Telegraph priobčeni intervju svojega dopisnika z japonskim generalom Tado, glavnim poveljnikom japonskih čet na severnem Kitajskem. Ta japonski general pravi, da bo po podatkih, ki jih ima njegova informacijska služba, pet severnih kitajskih pokrajin v kratkem proglasilo svojo neodvisnost. Te po-

membami in dopolnitvami imajo kmetje-dolžniki, ki iz kakršnihkoli razlogov niso obnovili menice in so zato izgubili zaščito po uredbi z dne 30. septembra t. l. pravico, da menico obnove. Za obnovo menice je dovoljen rok do konca decembra t. l.

S tem je dana možnost vsem poljedelcem, da se okoristijo z vsemi olajšavami, ki jih jim je dala nova uredba z dne 30. septembra. Razen tega se bodo pri obnovi menice mogli okoristiti tudi s tem, da bodo lahko rabili menice s polovično takso, kakor določa uredba z dne 30. septembra.

Še dve novi uredbi

Belgrad, 15. nov. m. Na snočnji seji je gospodarsko-finančni odbor ministrov sprejel uredbo o predaji rudniških proizvodov državnih rudniških podjetij ter uredbo o organizaciji ministrstva za gozdove in rudnike. S to uredbo se v ministrstvu za gozdove in rudnike oddaja nadzorna oblast od gospodarskih podjetij. Obe uredbi je gospodarsko-finančni odbor ministrov predložil v odobritev ministrskemu svetu.

Zakon o prekrških

Notranje ministrstvo je izdelalo načrt Zakona o prekrških, ki ga bo v kratkem predložilo narodni skupščini v odobritev.

Po načrtu so prekrški razlikujejo od drugih kaznivih dejanj po vrsti in velikosti kazni, t. j. zaporna kazen do 30 dni, denarna pa do 1500 Din. Denarna kazen se nikdar ne vporablja kot vzporedna kazen poleg zaporne kazni (kumulacije), ampak vedno kot samostojna kazen, bodisi kot edina, bodisi kot alternativno zagrožena — v tem slučaju je prepuščeno oblasti, da po načelu individualizacije odloči, kako je v konkretnem slučaju najbolj primerno. Prekršek je kazniv že, ako je storjen iz malomarnosti, dočim se za kaznivost zločina zahteva po kazenskem zakoniku naklep, razen v enem izjemnem slučaju. Podpohovanje k zločinu in pomoč pri zločinu se vedno kaznuje, pri prekrških pa samo, kadar zakon to izrecno predpisuje. Glede vrste kazni je načrt sprejel načelo individualizacije; z zaporom se kaznuje samo v težjih slučajih, sicer pa se kaznuje z denarnimi kaznimi v zgoraj omenjenih mejah.

Načrt je razdeljen na tri dele. Prvi govori o kaznivih dejanjih, t. j. o prekrških kot takih, o krivici in kazni; drugi o postopku pri izsodovanju in kaznovanju (pristojnost obče upravne oblasti prve stopnje, t. j. sreskih načelnikov ali krajevne policijske oblasti); organi te oblasti morejo poslovati v zadevi prekrškov tudi izven svojega sedeža, na vsem svojem ozemlju, ako je to koristno za državno upravo ali za posameznika. Tretji del pa obsega prehodna navodila, po katerih izgubi obvezno moč zakon o začasnem podaljšanju veljavnosti zakonskih predpisov o kaznovanju prekrškov z dne 31. dec. 1929, čim dobi obvezno moč ta enotni zakon, t. j. šest mesecev po objavi v Službenih novinah (§ 294).

Ni dvoma, da bo nar. skupščina načrt notranjega ministrstva brez pridržkov sprejela, s tem bo postal zakon, ki bo tudi to stran državne uprave enotno uredil. Objavljen bo v »Službenih novinah«, od slovenskih pravzornancev pa pričakujemo, da ga ne bodo iz cirilice samo prepisali v latinico, ampak da ga bodo prevedli v lepo in jasno slovenščino, saj bo pri nas nam veljal.

Osebnosti

Belgrad, 15. nov. m. Odlikovan je z redom sv. Save III. stopnje dr. Božidar Lavrič, šef kirurškega oddelka državne bolnišnice v Ljubljani.

Postavljen je za višjega pristava pri oddelku za gozdove v ministrstvu za gozdove in rudnike inž. Leonid Horvat. Premesteni so: na pošto Ljubljana I. Voljč Ivan iz Grobelna, na pošto Slatina-Radenci Hudina Franc iz Ptuja, na pošto Maribor L. Vesenjak Františka iz Guštanja.

Belgrad, 15. nov. m. Kmetijsko ministrstvo je razveljavilo odlok, s katerim je bil postavljen inž. A. Bacc Matija za profesorja srednje tehnične šole v Križevcih.

Belgrajske vesti

Belgrad, 15. nov. m. Danes je v narodni skupščini zasedal odbor za pretrazakonske, ki so jo narodni skupščini predložili šefi vseh klubov glede spremembe skupščinskega poslovnika.

Belgrad, 15. nov. m. Dopoldne sta obiskala člana izvršilnega odbora JRZ Aco Stanojević minister za telesno vzgojo Komnenović in ban var-darske banovine Trifunović. Popoldne pa je bil pri njem minister za gozdove in rudnike Gjuro Janković.

Ljubljanska občinska seja

Ljubljana, 15. nov.

Danes ob 5 popoldne se je nadaljevala občinska seja, ki je bila večeraj prekinjena. Personalno-pravna odseka poročilo je podal dr. Subić. — Važen predlog je podal podžupan prof. Jarc, ki je opisal bedno stanje gospodinskih in ženskih strokovnih šol v Ljubljani, katerih do mala skoraj ni ter je predlagal, naj se občina za to vprašanje čim prej zavzame, ker ženska mladina napolnjuje preveč srednje šole.

Sledila je dolga tajna seja, ki je obravnavala celo vrsto osebnih zadev. Ponovno je postal direktor mestne elektrarne inž. Stanko Sonec. (Prvotni enak sklep občinskega sveta je namreč banska upr. zavrnila.) Upokojen je s polnimi leti uradnik Mestne hranilnice Fran Trtnik. Iz mestne službe je izstopil monter Anton Varšek. Uredi se zadeva s prof. Blinčevom in Prunkovo, ki sta bili radi opuščanja ženske gimnazije odpušteni iz službe. Stalnost se prizna uradnikom Karlu Parzerju, Rajku Banovcu in Nadi Deklevovi. Napredovalo je več služiteljev, nekaterim so se vstela razna leta v pokojnino, drugim pa so bile prošnje odklonjene. Na vrsti so bile še razne družinske pokojnine, posmrtnine četrtine itd. Tajna seja se je zaključila ob pol 20.

„Neodvisna“ severna Kitajska
Japonski general napoveduje skorajšnjo proglasitev

Krajine se hočejo ocepiti od Kitajske. General Tada opozarja že sedaj na ta dogodek in pravi, da Japonska nima s tem separatističnim gibanjem nobene zveze. Če bo prišlo do odepitve, se japonske čete v to stvar ne bodo mešale. Pač pa bodo skrbela za varnost in lastnino japonskih državljanov, ki žive v tistih pokrajinah.

Mednarodna katoliška propaganda v Ljubljani

Razgovor z gospodom Janezom Kalanom

Ker sva znanca iz Westfalije in Berlina, sem ga obiskal v Leonišu, kjer začasno biva, dokler se ne dobi drugje kak prazen kotiček. Mož je veliko hodil po tujih deželah, zato sem bil radoveden, kaj je nabral v svojo potno bisago. Prijazno in veselo se pozdravila. Gospod Janez Kalan je pri svojih precejšnjih letih še ves mladeniški, živahen in korajžen. Brez posebnih ovinkov mu zastavim vprašanje:

Zakaj ste prišli nazaj?

Prišel sem ravno ob obletnici, ko so me v Mariboru v imenu postavbe prijeli in v luknjo vtaknili... Prišel sem obhajati to obletnico, ki se je spominjam z zadovoljstvom. Prišel sem kot »zgubljen sin« nazaj v narode svoje matere domovine, ki ji mislim zdaj zvest ostati.

Zakaj ste pa šli spet po svetu?

Sel sem iz dveh razlogov: prvič zato, da bi naše rojake v tujem svetu malo duševno oskrbel. To sem hotel izvesti, kolikor se izvesti da, in nekaj se mi je posrečilo. Raznarodovanje rojakov v tujini se trajno ne da preprečiti, drugi rod že komaj zna jezik svojih staršev — tako je povsod, tudi pri Nemcih v Ameriki — toda, koliko se je ljudi zgubilo versko in moralno, ker se zanje ni pravočasno skrbelo! V Gracu — dasi slovenskih imen po ulicah kar mrgoli — je zelo težko kaj narediti. A ker nisem odnehal, sem nekaj vendar dosegel. Na Dunaju pa mi je kardinal Innitzer, sila domač in ljubezniv mož, pri katerem sem bil v drugi zadevi, na vprašanje, ki sem mu ga zastavil ob slovesu, takoj dovolil slovensko božjo besedo: Zakaj pa ne, saj imajo Čehi in Madžari tudi svojo pridigo! Tudi cerkev je dobljena. Treba dobiti samo še duhovnika, pa bo. Saj bi se dobil, — pa...

Kaj Vas je še gnalo v Avstrijo?

Mednarodno delo, s katerim se pečam že deset let. Vidni izraz tega dela so mednarodni kongresi Kristusa-kralja, kakršnega smo imeli nedavno v Solnogradu. Tega sem moral pomagati pripravljati in to sem nekoliko lažje storil v Avstriji kakor v Jugoslaviji. Saj sem bil medtem enkrat v Solnogradu in Inomostu, trikrat pa na Dunaju.

Povejte mi o teh kongresih kaj več!

O tem sem napisal v svoji »kheji« nemško knjigo »Die Welt für Christus«. Vidite jo — 180 strani ima — preberite jo in boste vedeli vse! Ne gre samo za kongrese, ampak za veliko več: za celo idejo, ki je tako velika, da nima mej: Kako svet za Kristusa osvojiti. To je ideja, tako velika in lepa, da večje in lepše na svetu ni.

Zakaj ste pisali nemško in ne slovensko?

Zato, da bi jo bral širni svet. Zagotovljeno imam, da bo iz nemščine prevedena v osem drugih jezikov: poljsko, češko, madžarsko, italijansko, francosko, špansko, holandsko in angleško. Vprašal sem, če bi jo izdali tudi slovensko, pa so mi rekli: Knjige se danes zelo slabo prodajajo in naša inteligenca še razume nemško. Vprašal sem tudi za hrvaško izdajo, pa nisem dobil nič odgovora. Knjiga, ki stane sicer 5 šillingov (blizu 50 Din) — tiskana je v Inomostu pri Tyrolu — se bo dobila pri nas za znižano ceno 30 dinarjev.

Na mizi je ležalo pismo predsednika mednarodnega katoliškega odbora, škofa šentgalskega iz Švice, dr. Alojzija Scheiwilerja, ki je došlo v Ljubljano te dni. Poprosil sem zanj in navedel iz njega sledeče stavke: »Iz sra se Vam zahvaljujem za vse Vaše trude in dela pred in med kongresom. Tudi Vaše ljube Slovence bi bil tako rad še posebej pozdravil in jim zagotovil svoje najtoplejšje simpatije, ki jih gojim že od nekdaj za to Vaše tako zvesto katoliško ljudstvo. Kongres se je vendar izvršil zelo lepo in plodonosno, božji blagoslov ga je vidno spremljal. Zadržati je tudi jasno smer za naše bodoče delo. Polagoma se razširjajo bolj in bolj v mednarodne kongrese. Da bo to še bolj uspevalo, Vas imenujem za šefa in voditelja propagande, zakaj imate najboljšje lastnosti. Tako morete, sledeč gnanju svojega sra, razviti prekrasno delavnost in duhovno vedno bolj pridobiti za veliko stvar.« Pismo je priložena tudi ocena in zelo laskavo priporočilo.

Kako boste pa zdaj to propagando vršili?

Otvoril bom v Ljubljani »mednarodno katoliško pomagalo«. Mislim sem spočetka, da bi bila centrala tega gibanja ali v Holandiji, v vzorni katoliški deželi, ali v kakem velikem nemškem mestu: v Kölnu ali na Dunaju. A na zadnje sem prišel do prepričanja, da bo šlo najlažje v Ljubljani, kjer imam polno znanja in želimo, da bi me pri tem velikem delu moji prijatelji malo moralno in malo finančno podpirali. Tudi naš veličastni evharistični kongres mi je dal poguma.

Kje bo prihodnji kongres? Brali smo že, da bo v nekaj letih v Ljubljani. Tudi o Milanu smo že slišali.

V Milanu bi bil letos, ko bi se ne bila že vojska pripravljala. Milan in Ljubljana prida kesneje na vrsto: kateri prej, ne morem še reči. Prvi bo na Poljskem: ali v Poznani ali v Varšavi. O tem bo odločeval naš odlični znanec kardinal Hlond, ki je protektor kongresov kot zastopnik Slovanov, dočim je kardinal Innitzer kot zastopnik Germanov, kot zastopnik Romanov pa pariški kardinal Verdier.

NOVO! NOVO!

SLOVENSKI PRAVOPIS

Izdalo in založilo
ZNAJSTVENO DRUŠTVO V LJUBLJANI

Po pravopisnih in pravorečnih načelih, ki jih je odobrila pravopisna komisija Znanstvenega društva, izdajo priredila

A. BREZNIK in FR. RAMOVŠ

VSEBINA: Pravopisna in pravorečna pravila (20 strani).
Pravopisni slovar, obsegajoč 22.000 besed (300 strani).

Zepni format. — Izide prihodnji teden.

Cena mehko vezani knjigi v celnem platnu Din 60.—
Naklada pri Jugoslovanski knjižarni r. z. o. o. z. v Ljubljani.

Naročila sprejema

Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani.

Zagonebna smrt trg. poslovojdje

Celje, dne 15. novembra.
Dne 21. oktobra so opazili stanovanjci hiše št. 4 v Dr. Zerjavovi ulici, da je trgovina čevljev »Astrac« zaprta. Kmalu se je tudi ugotovilo, da je poslovodja trdila Fink Riko postal dva dni prej, t. j. dne 19. oktobra, svoje pohištvo in druge reči nekemu svojemu prijatelju v Mariboru, kateremu je bil nekaj dolžan. Temu svojemu prijatelju je Fink tudi pisal pismo, v katerem ga je prosil, naj potolaži njegove starše, ki so v Mariboru, ker se je pač moralo tako zgoditi. Na podlagi tega pisma je Finkov prijatelj sumil, da nekaj ni v redu in je prišel v Celje. Tu so nasilno odprli Finkovo stanovanje, misleč, da bodo našli v stanovanju Finka in njegovo ženo mrtvo. Stanovanje pa je bilo popolnoma prazno. Istočasno pa se je pojavil v Celju tudi uradnik firme »Astrac« iz Zagreba, ker je bila zagrebska centrala istega dne po nekem zagrebskem telefonu obveščena, da je poslovodja Fink odpotoval v inozemstvo. Isti dan je dobila centrala v Zagrebu ključ od svoje celjske podružnice, ki je bil oddan na pošti v Zagrebu. Uradnik firme »Astrac« je ugotovil v Celju precejšen primanjkljaj. Od tistega časa je zmanjkala za Finkom in njegovo ženo vsaka sled.

Dne 9. novembra t. l. pa je našel neki kmet od Sv. Nedelje v bližini Hvara ob morju moško truplo, ki ga je naplavila voda. Dotični kmet je to takoj prijavil varnostnim oblastem, ki so kmalu ugotovile, da gre za Finka, ki se je mudil od 23. do 26. oktobra v Hvaru in okolici s svojo ženo. Pri mrtvecu so namreč našli neka-

Zdravnik:

Zakašljajte!

Bolnik:

Ne morem, gospod doktor, ravno sem snedel

Bronhi
— onbon.

PROIZVOD »UNION«, ZAGREB.

tere dokumente, med njimi tudi duplikat tovrstnega lista, s katerim je Fink postal iz Celja v Maribor pohištvo. Kakor vse izgleda, je Fink skočil v morje, najbrže je isto storila tudi njegova žena, katere dosedaj še niso našli. Kje bi bila skočila v morje, tudi se ni bilo mogoče ugotoviti. Ko sta se mudila na Hvaru, sta napravila na ljudi, s katerimi sta občevala, zelo slab vtis, namreč da sta nesrečna in so ljudje sumili takoj, da se bo nekaj zgodilo. Svoje stvari sta pustila v hotelu, v katerem sta prenočevala samo en večer, druge dni sta se mudila v okolici. V hotelu sta pustila tudi koveč, po katerega nista več prišla. V hotelu sta se tudi popolnoma pravilno prijavila in vse v redu plačala. Poslovodja Riko Fink je bil rojen v Zagrebu, in sicer 1. 1904., njegova žena Lea pa je bila rodom Mariborčanka in je bila rojena 1910.

Znanstveni problemi Maribora

Zanimiva prireditel Zagodovinskega društva

Zgodovinsko društvo v Mariboru je priredilo sinoči v prostorih Studijske knjižnice II. zgodovinski večer, ki je bil zaradi obravnavanja aktualnih vprašanj posebno zanimiv. Razpravljalo se je o znanstvenih problemih mariborskega mesta. Razpravo je vodil prelat dr. Kovačič, glavni referat pa je imel ravnatelj ban. arhiva prof. Franjo Baš. Podal je pregled razvoja znanstvenih organizacij v Mariboru pred svetovno vojno ter ga primerjal z razvojem po vojni, ki je ustvaril trije problemi: prostori, zbiranje gradiva in izražanje tega gradiva. Obrazložil je potem praktičen pomen znanstvenega dela za mesto Maribor in Podravje ter težave pri tem delu, ki izhajajo iz provincialne miselnosti, na drugi strani pa iz pomanjkanja iniciativnosti naraščanja. Pri reševanju teh problemov je zelo ugodno raz-

merje med znanstvenimi organizacijami na eni strani ter Lavantinsko škofijo, mestno občino in banovino na drugi strani. Neurejeno je načelno razmerje med banovino in muzejem. Zaključil je svoja zanimiva in tehtna izvajanja z aktualnimi znanstvenimi temami, ki so praktično rešljive in ki so danes na dnevnem redu. Za reševanje tega pa je zopet važno vprašanje prostorov, ki bi bili osigurani za namestitvijo muzeja v gradu. — Korespondent ravnatelj Glaser je obravnaval specialno vprašanje Studijske knjižnice ter pokazal na nujnost in na možnosti, ki bi trajno osigurale njen obstoj. — V debati je prelat dr. Kovačič poudarjal narodno-obrambni pomen mariborske znanosti in potrebo da javnost stanovno delo Maribora vpoštevata tudi z narodnopolitičnega vidika ter ga kot takega podpira.

Namesto pečenke — smrt

Iz Rajhenburga nam poročajo o žalostnem dogodku preteklo nedeljo na Vel. Kamnu pri Rajhenburgu. Kmečki fant Petan, doma iz tamkajšnje okolice, je prišel na Martinovo nedeljo v gostilno k Rogoviču na Vel. Kamnu, kjer je zahteval od gostilničarja mastno pečenko. Ker gostilničar pečenke ni več imel, mu je ni mogel dati, pač pa je rekel, da mu da raje zastoni vina, če hoče piti ali pa mu pripravi kakšno drugo jed. Toda Petan je neprestano trdovratno zahteval mastno pečenko. Ker gostilničar ni mogel ugoditi njegovi želji, je skočil Petan v njega ter ga začel neusmiljeno klofutati. V gostilni so bili istočasno še trije fantje, ki so se odstranili na cesto, ko so videli, kaj počneja Petan. Gostilničar in Petan sta ostala v sobi sama. Takrat je Petan segel z roko v žep, česar se je gostilničar silno prestrašil, misleč, da ga bo Petan z nožem, in je tudi sam segel po nožu in

v silobranu zamahnil proti Petanu ter ga po neresnem naključju zadel naravnost v srce. Petan je ostal na mestu mrtve. Na lice mesta so takoj prišli orožniki iz Senovega ter nesrečnega gostilničarja odvedli v kozjanske zapore.

Ta dogodek je globoko pretresel vso okolico in to tembolj, ker so poznali gostilničarja kot skrbnega gospodarja in dobrega družinskega očeta, ki do sedaj še ni bil kaznovan, dočim je rajni Petan imel že več kazni za seboj.

KINO UNION

Danes ob 14. uri

Matineja Prosvetne zveze.

Kralj džungle

Vsi prostori po Din 4-50

Delo Protituberkulozne lige

V našem narodu tiho in postrivilno deluje mnogo dobrih ljudi, katerih imena ostanejo za javnost neopazena. Ti skriti dobrotniki imajo veliko socialnega smisla za potrebe trpečega sočloveka. Na ramah teh malih in nevidnih drobnih delavcev sloni naše socialno, zdravstveno in kulturno uveljavljanje za dobrobit ljudstva. Skoraj smemo reči, da ti delavci ustvarjajo ono, kar v svoji celoti tvori pojem narodove kulture in civilizacije.

Najvažnejša ljudska socialno-zdravstvena organizacija je nedvomno Protituberkulozna liga, ki svoja prizadevanja osredotočuje na borbo proti jetiki, proti bolezni, ki v socialnem in zdravstvenem pogledu med našim ljudstvom igra najbolj usodopolno vlogo. Vsi kulturni narodi so po vojni protituberkulozno skrbstvo organizirali na širino in globino in k sodelovanju pritegnili ves narod, zlasti pa zdravnike in ostalo razumništvo, ki je dolžno, da se aktivno zanima za zdravstveni napredek naroda. Narod se zaveda velike važnosti protituberkuloznega boja za narodno skupnost. V Jugoslaviji, ki je po tuberkulozi strašno okužena, temu problemu do danes nismo posvečali prave pažnje. Protituberkulozno skrbstvo za revne široke ljudske vrste sploh ni. Sanatoriji so dostopni le članom soc. zavarovanih ustanov in pa bogatašem Po državi nimamo protituberkuloznih lig in ne disperanzerjev, ki so za protituberkulozno akcijo zlasti med rednim narodom izredne važnosti.

V protituberkuloznem skrbstvu dravska banovina nedvomno prednjači. Pred petimi leti je bila ustanovljena Narodna protituberkulozna liga, ki je s svojimi krajevnimi ligami in disperanzerji že precej nagosto razpredla delo proti jetiki na vsem ozemlju banovine. Danes posluje že šest prvorazrednih disperanzerjev lig, otvoritev treh nadaljnjih disperanzerjev je v predpripravi. Poslujeta dva državna disperanzerja v Mariboru in v Celju. Tudi Okrožni urad za zavarovanje delavcev je v zadnjih letih do najvišjih mej možnosti izpopolnil organizacijo svojega protituberkuloznega skrbstva. Pri banki upravi agilno deluje poseben referat za tuberkulozo. V banovinskem proračunu so vnešeni zneski za protituberkulozno skrbstvo, skromni so, ti zneski, toda simbolizirajo dolžnost javne oblasti, da posveča jetiki potrebno pozornost. Tako so na vse strani postavljeni solidni temelji za uspešno zdravstveno politiko na polju pobijanja jetike.

Toda nekaj manjka, kar more koristnece razvoju tega dela škodovati, ako posledice ne bodo še hujše. Osnovni predpogoj za uspehe na polju zatiranja jetike v širokih ljudskih vrstah je — intenzivno moralno in gnotno sodelovanje javnosti, skoraj bi rekli vsakega posameznika. Socialno-zdravstveno delo ne more uspevati na peščenih gredicah formalnega birokratizma, pa naj bo to tudi samo društveni birokratizem. Socialno delo mora biti podprto od ljubezni jav-

nosti, od dobrohotne dejanske pomoči javnosti, od iniciativ, ki prihajajo od zunaj. Uspešno socialno delo se mora zavedati, da je javnost na to delo pozorno, da zaseduje uspehe, da pa tudi na neuspehe reagira v obliki intenzivnejše pomoči. Naše zasebno protituberkulozno delo, čeprav je v kratkih letih pokazalo zelo velike in koristne uspehe in je že tisoče in tisoče oseb bilo dobrot tega dela deležnih, nima zaželenje pomoči od javnosti in od posameznikov, čeprav bi skoraj trdili, da je zelo malo družin, ki neposredno ali posredno ne bi potrebovale organizirane brige za omejevanje jetike. Ako kje, je pri jetiki zelo omejen izrek: danes meni, jutri tebi. Naša Protituberkulozna liga izdaja list »Delo proti tuberkulozi« (letna naročnina 10 Din); ta revija bi z ozirom na svojo socialno in zdravstveno važnost vsebinsko morala imeti izmed vseh revij največ naročnikov. Žalostno pa je, da celo zdravniški to revijo vračajo. Lige imajo malo članov (članarina letno 12 Din). Posebno začudenje pa vzbuja dejstvo, da so zelo redki oni, ki bi se potrebi lige spominjali z denarnimi zneski. Celu zavarovalnice, za katerih materijelno korist lige store zelo veliko, stoje z brezbriznostjo ob strani. Na ligo se ne spominjajo odvetniki pri sodnih poravnava, nanjo pozabijo dobri ljudje, ko v počastitev spomina umrlih zancev in prijateljev darujejo zneske v dobrodelne namene. V oporokah lige niso uvaževane, dasi je bil pred vojno to zelo razširjen običaj. V veseljih urah nikdo ne pomisli na reveže, ki trpe pod težko boleznijo. Tako ostaja liga zanemarjena in neuváževana, kakor da bi bila nepotrebna organizacija, pa je nasprotno morda ena naših najpotrebnejših organizacij.

V polnem obsegu smo upravičeni, da kličemo v javnost: Ne pozabite protituberkulozno lige!

Šoštani

Poroka. Poročila sta se g. Anton Topolnik, mesar in gđc. Elica Ježovnik, oba iz Šoštanja. Obilo sreče!

Vlom v trgovino. V četrtkovi noči so neznanči izvršili drzen in zelo spretno izveden vlom v trgovino g. Čoka v Družmirju. Okrog dveh ponoči so domači začuli ropot, ki pa je kmalu ponehal. Očividno so vlomilci računali na pozornost atanovalcev, zato so šle čez dobro uro nadaljevali delo. Vendar so bili tudi to pot preglašani. G. Čok je šel k oknu in na njegovo opozorilo, da bo streljal, so nepovabljeni gostje izginili v temo. Neznanci so vlomili od zadnje strani hiše, na dosedaj še ne pojasnjen način izruvali debelo železno mrežo z okna skladišča, nato so razbili še vrata iz skladišča v trgovino. Go so domači prihiteli v lokal, sta v trgovini že goreli dve sveči, poleg pa je bila pripravljena sekira. Odnesti niso mogli po dosedanjih ugotovitvah nič, način vloma pa kaže, da so bili na delu ljudje, izurjeni za tak posel.

Mila jesen

Iz Št. Lovrenca na Dol, 14. nov.

Ker pravi pregovor, da se v tretje rado godi, naj vam sporočim še kaj o letošnji lepi in ugodni jeseni. Na vrta naše kmet. gospodinske šole na Mali Loki cveto rdeče maline. Pred kratkim pa sem videl tudi cvet črne maline ali ostronice. Tudi na našem šolskem vrta cveto še dalje vijolice in vrtnice in še več drugih lepih vrtnih cvetlic. Ko sem se vozil v torek, dne 12. t. m. v vlakom iz Ljubljane, sem videl, da je zlelela z nekega travnika blizu Stične jata skorcev, kakih 40—50. Ti se pač zato še niso izselili, ker imajo v tej ugodni jeseni še dosti hrane po naših travnikih in njivah. Pa tudi divji golobi so še pri nas. V ponedeljek sem videl še tri, ki so se pasli na neki njivi pod Muhobranom. Po več njivah tudi še niso pospravili repe, četudi bo jutri že štiri tedne, kar je bil sv. Luka, o katerem pravijo, da repo puka, ali da je Lukež — repni pukež. In prav so imeli, da so jo pustili v tej ugodni jeseni toliko časa po njivah, da je toliko bolj narastla in nadebelila. Saj pravi pregovor: Dokler kolo teče, repa raste. Poleti, ko smo imeli letos nenavadno vročino in sušo, smo mislili, da bo prav slaba letina, da ne bo valed suše ne krompirja, ne zelja, ne repe. A zdaj je vsega obilno, repe imajo nekateri toliko, da skoraj ne vedo, kam z njo. Samo za nastili je pa slabo in ljudi skrbí, ker nismo imeli še nič mraza, da bi listje odpadlo, in ni nič vetra, da bi se posušilo in bi ga mogli grabiti. Je bilo pač na sv. Uršule dan prav neugodno, večinoma deževno vreme in burja. A ravno za ta dan imajo pregovori: Če je na sv. Uršule dan lepo, vsaka lena baba lahko nastili dobi, ker je potem lepa jesen.

Žalosten konec vasovanja

Ljubljana, 15. novembra.

Mali kazenski senat pod predsedstvom s. o. s. g. Ivana Kralja, je danes sodil samskega posestnika, 23-letnega Filipa Bohinca iz Mavčič, obtoženega zločina uboja. Bilo je 24. septembra okoli polnoči. Cez Savo sta prišla v Trboje vasovata Bohinec Filip in njegov prijatelj Jože Jeraj. Prvi je pristavil lesto k Micki Uraničevi, drugi pa se je zglasil pri Bohinčevi Mariji. Po vasi se je začelo vriskanje domačih fantov, ki so prišli do lestve prvega obtoženca in tudi k drugemu. Po kratkem prerekanju so zapele vile in nož je stopil v funkcijo. Fantje so se strnili v klopčič na rožnem vrtu Micke Bohinčeve. Vse je bilo tiho. Toda preprič je žalostno končal. Filip Bohinec je zamahnil z odprtim nožem najprej proti Uraniču, nato pa je zamahnil za vrat proti Jožetu Bizjaku, čevljarskemu pomočniku iz Vogelj. Sunek je bil tako močan in silovit, da je prerezal Bizjaku zadaj hrbtenjačo v prescolnem obsegu in se je Bizjak mrtve zgrudil na tla. Vasovalca sta nato izginila, zaklala sta še Bohinčevi: »Eden leži! Pa ga spravite!«

Uboja obtoženi Filip je dejanje priznal, zagovarjal pa se je s silobranom. Zaslišanih je bilo več prič, ki so opisale močni dogodek. Pretep je trajal le dobrih deset minut. Državni tožilec g. Branko Goslar je vztrajal pri obtožbi. Branilec dr. Šiler iz Kranja je plediral za oprostitveno obsodbo, ker da je obtoženi ravnal v silobranu. Mali senat je Filipa Bohinca obsodil na 2 leti strogega zapora zaradi prekrščenja silobrana. Plačati ima tudi vse stroške kazenskega postopanja in izvršitve kazni. Očetu ubitega pa za pogrebne stroške 2000 Din.

Gospodarstvo

K načrtu zadružnega zakona

Kmetijski minister je že predložil narodni skupščini osnutek novega zadružnega zakona. Ker ta osnutek ne odgovarja željam zadružnih krogov, je Glavna zadružna zveza v kraljevini Jugoslaviji k predlogu zakonskega načrta stavila svoje pripombe. V nekaterih točkah se od Glavne zadružne zveze predlagane spremembe znatno razlikujejo od vladnega načrta.

O bistvenih potezah zakonskega osnutka smo že svojas pisali. (Gl. »Slovenec« od 20. okt. t. l.), zaradi tega se bomo sedaj omejili na tiste točke, v katerih se stališče Glavne zadružne zveze razlikuje od vladnega načrta.

V svojih pripombah Glavna zadružna zveza najprej izpopolni definicijo zadruge, ki je v vladnem osnutku kaj nepopolna s tem, da smatra za zadruge potrebne »skupno vodstvo poslov na načelu vzajemne pomoči, ki ima za cilj pospeševanje materialnega in zdravstvenega blaginje članov«.

Omejitev glede sprejemanja hranilnih vlog pri kreditnih zadrukah Glavna zveza zavrača, ker tudi za druge vrste denarnih zavodov ne veljajo nobene take omejitve in je izjema za zadruge neutemeljena. Določbe, ki bi zadruge v tem pogledu kaj omejevale, tudi vsled tega ne moremo smatrati za umestne, ker je pri sedanjem stanju, v katerem se kreditno zadružništvo nahaja, praktično nemogoče, da bi se v roku dveh let prilagodilo zahtevam zakonskega osnutka.

Tudi določba, da ne bi smele zadruge za skupno predelavo in skupno prodajo prevzemati proli takojšnjemu plačilu, ampak samo v komisiji, je za Glavno zvezo nesprejemljiva. Uzakonitev te določbe bi brez dvoma zelo ovirala v poslovanju zadruge, ki dosedaj niso tega prakticalno in teh zadruge je bilo veliko. V interesu zadružništva bi bilo, da ta določba ne pride v zakon.

Zlasti za velike slovenske kreditne zadruge je važna določba točke 10 § 1, ki določa, da zadruge smejo svoj denar nalagati ali v svojih poslovnih kreditnih zvezah, državnih in same upravnih denarnih zavodih ali pa v listih, v katerih imajo zadruge zveze in zadruge večino delniškega kapitala. K tej določbi predlaga Glavna zveza še dopolnilo, da se bo denar smel nalagati tudi v Zadrugi banki, ko se bo ta ustanovila, dotedaj pa tudi v drugih denarnih zavodih.

Važno vprašanje zadružnega zakona je, kako je z glasovalno pravico zadružnih članov na ob-

nih zborih. Dosedanji zakon je dopuščal, da ima posamezni član tudi več glasov. V tem oziru je novi osnutek zelo rigorozen, ne dopušta več kot en glas. Glavna zveza predlaga, da se produktivnim in prodajnim zadrugam dovoli možnost, da imajo člani v več deležih tudi več glasov, toda največ pet in motivira to izjemo s tem, ker take zadruge potrebujejo več kapitala in je v njihovem interesu, če člani prevzamejo več deležev. Seveda jim je v tem slučaju treba dati večji vpliv na vodstvo zadrug, zvez, kar pa je mogoče, če se jim da več glasov na običnem zboru. Pri nas je bila želja starejših zadrug, ki so dosedaj dopuščale članom po več glasov, da to ostane tudi za bodoče. Kot pa se vidi, teh želja ni nihče upošteval.

Glavna zveza tudi ne soglašala z določbo načrta, po kateri bi v poslovnih zvezah kreditnih zadrug smele biti članice le kreditne zadruge. Za organizacijo zadružništva, ki naj odgovarja svojem namenu, je tako omejevanje delokroga poslovnih zvez neumestno in celo škodljivo. Glavni namen poslovne zveze, ki ima za članice kreditne zadruge, je denarna izravnava med zadrugami. Če so v zvezi samo denarne zadruge, ki pri njej denar nalagajo, in slovenske zadruge so v ogromni večini svoje denarne viške nalagale pri zvezah, te zveze, ako se jim onemogoči kreditirati tudi drugim vrstam zadrug, sploh ne bodo imele možnosti, da denar direktno plasirajo v zadružništvo, ampak bi bilo to mogoče samo indirektno potom denarnih zavodov, kjer bi svoj denar nalagale. To bi seveda kredite za produktivne in prodajne zadruge zelo podražilo. Poslovne zveze kreditnih zadrug bi izgubile skoraj upravičenost do obstoja.

V ostalih točkah, kjer Glavna zveza diferira od zakonskega načrta, so določbe predvsem bolj tehnične značaja. Zakonski osnutek predvideva tudi več določb, ki bi zadruge, zveze in sodišča obremenile z znatnim delom, ne da bi bil od tega kakšen uspeh. V interesu dobrega funkcioniranja bi bilo, da ostane vse čim enostavnejše, kajti upoštevati je treba, da je zadruška organizacija malega in priprostega človeka, delo zadružnih uprav je po večini večini brezplačno, ne gre torej, da bi zakon poživljalne ljudi obremenjeval s formalnostmi, ki za dobro poslovanje in pravno sigurnost niso potrebne. Pripombe Glavne zveze so vseskozi upravičene, zato smemo pričakovati, da bodo upoštevane.

vrednostnih papirjih, nego prenesli v kak poseben rezervni fond, morajo smatrati kot rezerva v smislu točke 9. čl. 82. zakona o neposrednih davkih, ter zato obdavčiti.

Austrijske carine na jug. jabolka

S trgovinsko pogodbo med našo državo in Avstrijo z dne 9. avgusta 1933 je uvedena avstrijska uvozna carina na sveža jugoslovanska jabolka do 15. novembra vsakega leta, in sicer dve zlati kroni za 100 kg, po tem roku pa znaša carina na pet zlatih kron za 100 kg. Toda Avstrija je svojo carino na jabolka v višini 2 zl. kron vezala tudi v trgovinski pogodbi z Italijo, in sicer z veljavo do 30. novembra t. l. Zavod za pospeševanje zunanje trgovine opozarja naše zainteresirane izvoznike, da se na podlagi klavzule o največjih ugodnostih naše države okoristijo z znižano avstrijsko uvozno carino na jabolka iz avstrijsko-italijanske trgovinske pogodbe v višini 2 zl. kron za 100 kg do 30. novembra t. l. Povečanje uvozne carine v znesku 3 zlatih kron bo za naša jabolka veljalo torej šele od 1. decembra t. l.

Zvišanje diskonta v Franciji. Francoska narodna banka je zvišala diskontno mero od 3 na 4%. Neugurnost tečaja franka v zadnjih dneh je povzročila, da je francoska banka izgubila veliko zlata in je bila prisiljena, da brani frank z zvišanjem diskontne mere. 3% na diskontna mera je bila v veljavi od 8. avgusta t. l.

Nova Delniška družba za predelavo rastlinskih laken in trgovina tekstilij v Belgradu bo imela 17. t. m. svoj ustanovni občni zbor. Na dnevnem redu je sprejem pravil, konstituiranje družbe in volitev upravnega in nadzornega odbora.

Kulturni obzornik

Kayle-Smith: Konec Alardov

Leposlovna knjižnica zv. 20. Jugoslovanska knjigarna. — Str. 425

Angleška pisateljica Scheila Kayle Smith je bila doslej nam neznana, a prvi prevod enega izmed njenih del nas je preprčal, da nikakor ni povprečna književnica, marveč umetnica, ki zna zajeti kos živga življenja ter nam ga prikazati v plastični podobi. Ta ugotovitev vsekakor velja za roman »Konec Alardov«, ki so tako snovno aktualno kakor tudi oblikovno pomembno in sodobno delo.

Kakor kaže že naslov, je pričujoči roman nekaka kolektivna povest, ki nam slika propad Alardov, to je predstavnikov angleške posestniške družbe. Alardi so starodaven rod, izvirajoč že iz dobe križarskih vojsk, čigar usoda je zvezana s tokom angleške socialne — in kajpada tudi politične — zgodovine. Alardi so bili mornarji, trgovci in nazadnje veleposestniki, ki so nažgornili bogastvo. To jih je usuznjilo »razredu, kultu, tradiciji«, in prav zato Alardi niso srečni, kajti biti Alard, se pravi pripadati rodbini, kasti, ne pa sebi kot človeku in osebnosti. Zakaj Alardu določa rodbina nele vzgojo, okus in družabni položaj, marveč celo ljubezen in vero. In dokler se lahko opirajo na bogastvo, so Alardi zadovoljni, »odvisni ude starodavne podeželske rodbine z njenimi koristnostnimi dogodki in orali, njeno hišo, njeno služinčadjo, njenim starim imenom in slovesom«. Ko pa se zlasti po svetovni vojski zamaje veleposestnikom tla pod nogami, tako da postanejo gospodarji obupno zaupenih posestev, začno propadati, posebno ker se sedaj upre tudi človek v njih. To prebujenje človeka nazaduje — poleg gospodarske nujnosti — upropasti rodbino, a je obenem za vse tiste njene člane, ki so se odzvali klicu duhovne človekove prostosti, rešitev in pot v bodočnost.

Pisateljica nam po kratkem rodovniku odrzne življenje na graščini Conster, v družini zadnjega »pravega« in upornega Alarda, sira Johna Alarda. Njegovo upanje je sin Peter, ki se po smrti najstarejšega, Hughja, vrne iz svetovne vojske. Leta se bori v sebi med človekom in Alardom, med ljubeznijo do Stelle, hčerke zdavnika Mounta, in dol-

žnosti do rodbine. »Če se oženi s Stello, kateri je bil lepi obraz edino premoženje, se bo pregrešil zoper Alarde; če pa se postavi na stran Alardov, se bo pregrešil zoper Stello.« V tem notranjem sporu zmaga in Petru Alard, ki žrtvuje ljubezen zemlji in rodbini in se poroči z bogato Judino Vero, s čimer uniči sebe in onesreči Stello; a tudi rodbine ne reši, zakaj njegovo življenje se zaradi notranjega nesoglasja tragično konča s samomorom. Prav tako je notranje razdvojen tretji sin George, anglikanski duhovnik, upravitelj družinske nadarbine v Leasenu, ki sicer zavestno čuva tradicijo rodbinske vere, a ga v srcu čedaje bolj muči misel na staro katoliško vero. Po svoje se odtrga od rodbine tudi hči Mary, ko se loči od svojega moža Juliana. Popolnoma nova človeka pa sta najmlajši sin Gervase in najmlajša hči Jenny, ki sta se kot »otroka srednjih let in zadnji žrtvi ljubezni razlikovala od ostalih domačih«. Namesto tradicionalnega družabnega formalizma in rodbinskih predsodkov ljubita pristnost, neodvisnost in življenje. Onadva sta mnogo bolj »Gervase« in »Jemty« kakor »Alarda« in zato kljubujeta alardski hiši. Tako Gervase ne gre na vseučilišče v Okford, marveč se raje posveti elekromehaniki in si tako sam služi svoj kruh. Tudi glede religije se ta najmlajši Alard upre svoji rodbini in pojem, ko išče najde ob Stelli, katero nesrečno ljubi, pot v katoliško vero, ki so mu v družbi globoko vernega in preprostega katoliškega župnika Lucea iz Vinehalla še poglubi — odide v samostan. Prav tako se osvobodí vezi rodbine in se tako reši v sproščeno in srečno življenje Jenny, ki vzame za moža »navadnega« farmarja Godfreyja. To so udarci, ki zlomijo ne le starega sina Johna, marveč tudi rodbino, katere temelji so bili skozinskož trhli in ki je bila obsojena, da se prej ali slej zruši ter pokoplje pod sabo vse, ki budo skušali najti zatočišča v njej. »To sta nazadnje, ko po Johnovi in Petrovi smrti mladi »sire« Gervase sklene prodati posestvo, samo še stara lady Alard in najstarejša hči Dorris, ki zdaj, ko ni več rodbine, »nima ničesar več, za kar bi živela«.

Roman, ki je razdeljen na štiri dele — je pisan živo, napeto, v kratkih zgodbah poglavij ter je ves prežet z živo sodobno socialno in duhovno problematiko. Vendar se pisateljica z dobrim psihološkim čutom in umetniškim okusom izogiba vsaki preveč poudarjeni miselni dialektiki. A hkrati, in v tem je poglavna njegova prepričljivost,

RES JE, DA STE OBLEČENI

Alli za isti denar bi mogli biti z našim štoфом boljše oblečeni

Cene naših štofov so od 80— do 180— dinarjev

VLADA TEOKAROVIĆ I KOMP.

Paraćin

»Bosnafilm« d. d. v Zagrebu ima občni zbor sklican za 25. t. m. Bilanca družbe za l. 1934. je sledeča (v tisočih Din): Aktivna: blagajna 7, dolžniki 294, banke 2, zaloga filmov 1043, inventar po 10% odpisu 195, zgruba 1801; pasiva: delniška glavnica 625, upniki 1125, menice 50.

Borza

Dne 15. novembra 1935.

Denar

Nespremenjeni so ostali tečaji Berlin, Bruselj, Curih, London, Newyork in Trst, narasel pa je Amsterdam, neznatno sta padla Pariz in Praga.

V zasebnem kliringu je italijanska lira na zagrebški borzi narasla na 201.22—203.62, na belgrajski pa je notirala 205 den. Avstrijski šiling je v Ljubljani ostal neizpremenjen na 8.60—8.70, na zagrebški borzi 8.55—8.65, na belgrajski pa je narasel na 855.12—865.12. Grški boni so notirali v Zagrebu 29 bi., v Belgradu 27.72—27.85 in so torej padli. Angleški funt je v Zagrebu narasel na 245.20—246.80, v Belgradu pa na 244.95—246.55. Španska peseta je v Zagrebu notirala nespremenjeno 5.90—6.00, v Belgradu pa 6 den.

Ljubljana. Amsterdam 2074.94—2089.53, Berlin 1756.08—1760.95, Bruselj 739.51—744.00, Curih 1424.22—1431.29, London 215.01—217.07, Newyork 4345.72—4382.04, Pariz 288.5—289.91, Praga 180.91—182.04, Trst 354.32—357.40.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 875.811 Din.

Curih. Belgrad 7, Pariz 20.25875, London 15.135, Newyork 307.025, Bruselj 51.95, Milan

Jesenice

Zensko zborovanje. Tudi jeseniške žene in dekleta so si zaželele udeleževanja v političnem življenju. Na ženskem zborovanju, k. je bilo dobro obiskano, je bil sprejet predlog za žensko volilno pravico. Posebno se je za žensko volilno pravico zavzemal gosp. dr. Štempihar. Četudi ima tako zborovanje svoj važen pomen v zahtevi po polnopravnosti žene v sodelovanju pri demokraciji in političnem delu, ki so ga do nedavna sistematično uničevali razni režimi, je bilo ob priliki zborovanja slišati tudi nekaj prav zanimivih pripomb. Eden izmed moških, ki očividno doma nima nikakih pravic, je pripomnil, da bi moralo biti več takih zborovanj, da bi vsaj tiste trenutke, ko so žene na shodih, mogli izkoristiti moške za uveljavljanje svojih pravic doma.

Vavta vas

Naš, za božjo čast vneti g. župnik, se je odločil kljub težkim časom popraviti orgle v župni cerkvi. Leta 1908 jih je postavil rajni orglarski mojster Milavec. Med svetovno vojno so bile organe prednjih pišcl, da je bila praznina kar zopna. Pretekli teden pa so bile vse piščali temeljito osnažene, kakor tudi vsa druga oprema in vložene prednje svetlokovinske piščali. Skrajni čas je bil za to popravilo, ker vseh 27 let, odkar stoji, niso bile nič osnažene. Kakor smo v nedeljo slišali, imajo sedaj prav lep blagoden glas. Da bi le pele v večjo čast božjo in podžigale vernike vavtovski župije k pobožnosti, ki so po svojih zmognostih žrtvovali za njih popravilo, oziroma nabavo novih piščali.

Kuretna diši. Iz Vavte vasi nam poročajo: Poleti se človek zadovolji s solato in krompirjem, v hladni deževni jeseni pa si zaželi človek tudi kaj mastnega. Kdor ima denar, si na pošten način preskrbi kaj primernega. Takih je pa malo. Stiska je huda, poželjenje še huje, zato se nekdo kar ne more zdržati, da ne bi šel ponoči h kokušim

24.925, Madrid 41.975, Amsterdam 208.875, Berlin 123.70, Dunaj 50.40, Stockholm 78.05, Oslo 76.05, Kopenhagen 67.55, Praga 12.7125, Varšava 57.875, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.67, Buenos-Aires 0.835.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% inv. pos. 75—77, agrarji 43—46, vojna škoda promptna 358—362, begl. obv. 61—63, 8% Bler. pos. 80—82, 7% Bler. pos. 70—72, 7% pos. DHB 77—80.

Zagreb. Drž. papirji: 7% inv. pos. 76—76.50, vojna škoda promptna 358—358.75 (355, 362), dec. 350 den., begl. obv. 61.25—62, 8% Bler. pos. 80 d., 7% Bler. pos. 71—72 (71). — Delnice: Priv. agr. banka 220—232, Osj. sladk. tov. 128 den., Trboveljska 100—110.

Belgrad. Drž. papirji: 7% inv. pos. 79—79.50 (79.50), agrarji 47, vojna škoda promptna 357—357.50 (357—358), dec. 357—357.50 (357), begl. obv. 61.50—65 (64.75—65), 7% Bler. pos. 71—75. — Delnice: Narodna banka 5880 den. (5900), Priv. agr. banka 230.50—232, 230—231.50.

Žitni trg

Na žitnem trgu ni nič posebnega. Povpraševanja je malo, dovozi so elabi. Vse je v pričakovanju kako bo z Italijo, ko bo vsled sankcij ustavljen klirski promet in bo moralo biti vse plačano.

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Igrekazi za Miklavžev in božič: Miklavževi angelci (Otroške igrice 1. zvezek) 3 Din; Lah, Miklavž prihaja — trije prizorčki 6 Din; pevske ločke 4 Din; Roje, Tončkove sanje na Miklavžev večer, igra v treh dejanjih s petjem 15 Din; Miklavžev — uvodna mladinska igrice pred obdarovanjem otrok (iz Ribičič, Igrice) 9 Din; Pastirski pred nebeskimi vrati, božični prizor s rajanjem — Sveti Trije kralji, otroška igrice (iz Otroške igrice p. Krizostom I. zv.) 3 Din; Zdobček, Božične in druge mladinske igrice 11 Din; Poljanec, Pot k domu, božična slika s petjem in deklaracijami 6 Din; pevske ločke 8 Din; Mir in ljubezen, božična slika (Ribičič, Igrice) 9 Din; Skrivnostna sveta noč, mladinska božična igra v štirih dejanjih 8 Din; Timmermanns-Kurelt, Sveti Trije kralji, božična legenda v treh zlogah 12 Din; Golja, Peterčkove poslednje sanje, božična igra v štirih slikah 6 Din; Skrbnišek, Pod božičnim drevescem, igrice v dveh dejanjih (iz knjige Božji volok) 18 Din; Pred jaslicami, božična igra v dveh dejanjih (iz Dekliški oder VI. zv.) 7 Din; Salomon-Vovk, Vrata, duhovna igra za advent in božič 20 Din; Adventna proslava 4 Din; Pastirci in kralji, božična igra s petjem v treh dejanjih (iz Zbirke ljud. iger — samo moške vloge) 12 Din; Mojstra Kržišnika božični večer, božična igra v dveh dejanjih (samo moške vloge iz Zbirke ljudskih iger 16. snopč) 12 Din. Vse te igre se naročajo v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. Seznam iger na razpolago brezplačno.

»BRAN-I-BOR« SE BRIGA ZA BRATE V SUZNOSTI PRISTOPAJTE!

Učinek je podpirala tudi inscenacija, zgrajena in slikana okusno. Doživetje egipčanske dobe je skušala predvsem podpreti stilizirano s tipičnimi stebri (kar se je že obneslo pri Ojpidu). Mnogo so k skladni slikovitosti doprinesli tudi novi, lepo izdelani kostumi. Vse to je skupno z dobro oblikovanimi, umirjenimi baleti doseglo za naše razmere kar zavzetost z u n a n j i učinek.

Naslovno vlogo je podala nova članica naše opere, sopranistka gđ. Oljdekopova, ter je nas preprčala o svojem umetniškem poslanstvu. Njena Aida je prepričevala lik: v pevskem pogledu dosegla izrazno moč, ki je vilita v to južnasko oblikovane in dramatično napete melodije in nudi v njih mnogo pristne lepote, zlasti, ker je njen glas mnogo vreden, dasi je še potreben izdelovanja. A tudi njen igralski izraz je doživljen v celoti, čeprav skuša ubajati v zunanosti, kot bi se šel za učinek, če se preveč usidra v notranjosti. A vendar je prav tu največja igralkina moč, ki jo pa umetnica veliko obetajoče že nakazuje. Njen nastop je osvojil, zlasti, ker nudi vero, da se vse bolj na široko požeje ta mlada rast. — Močno je postavil Ramfisa ravnatelj Betetto, kateremu ob njegovih umetniških usledinah pevsko in igralsko posebno uspešno umirjen, dostojanstveni liki. C. Primožič je zadel Amonasa s svojim izrazitim teaterskim smislom; menim pa, da bi bila ustvaritev lahko močnejša, ko bi se ognila pretirani zunanji ekspanzivnosti in premočni teatraliki, kot v igri, tudi v petju. — Amneris si je našla svoj lik v ge. Kogojevi, ki se je v tej vlogi vzpela do lepega uspeha. Svoj lik je v igri zadel, čeprav ji v notranjih pretresih primanjkuje izrazne moči. Tudi v petju je sprostila svoje lepe pevске sposobnosti — škoda, da je v oviro dilahtna tehnika. — Manjšo vlogo Etiposkega kralja je g. Zupan dobro izpolnil. — Radames je pel g. Marček. Človek ima resnično spoštovanje pred vsem njegovim resnim delom in trudom, pred to izredno voljo, umetniško nudi občinstvu kar največ mogoče. A če vse to končno ne rodi zaželjenega uspeha, je krivda pa v posebni umetniški zakonitosti, ki s svojimi lepimi zahtevkom neizprosno vlada nad vsemi. Trdo je, umakniti se pred to zakonitostjo, a nujno in — možato. V. U.

Ljubljanska opera: Nova uprizoritev »Aide«

Vedno je zanešana, vedno sveža, vedno znova zamami človeka Verdijeve glasba in zato ni slabo, da »Aida« na novo izpolnila naš operni repertoar, zlasti, ker je vzporeditev v celoti (iz malo izjemo) dosegla umetniško gladino in velik uspeh.

Posrečeno so se združili v delu vzpizarjanja dirigent dr. Švara, režiser prof. Šest in inscenator ing. Franz. Dirigent je izdelal glasbeni del zanešenjasko in mu dal dovolj vročkrvnosti. Orkester je bil prožen in izrazit in je zvočno napolnjeval prostor zlasti v povezanosti s pomnoženimi pihali na odr. Če je tu in tam kaj odpovedalo, ali če je mestoma zasklelo uho ob nečisti ubranosti, je nedostatek zopet zakril val notranje napetosti izvajanja ali ga je pogladila jasnoča sledočih zvokov. Celo pevski zbor, ki v zadnjih letih večkrat kar trpko podčrtava spomin na lepa vojvoda leta, si je ob tej priliki opomogel ter dosegel v svojem zvoku in tedrjenosti priznanja vreden učinek. — Režiserju je vzporeditveno delo, kot ga zahteva »Aida«, prav blizu. To je pokazala predstava, polna zunanje veličastja, slikovitosti, razgibanosti, umne prostorne izrabe in podobno. Tudi je srečno mogoče zavreti romantično preraztegnjenost, ki je našemu času res že odtujena.

Kdo je rešil Dunaj

250 let staro pismo

Poljski kralj Jan Sobieski piše svoji ženi kraljici Mariji Kazimiri — Doslej še neobjavljeno pismo

Septembra 1935 je minilo 250 let, odkar je poljski kralj Jan Sobieski s poljsko armado rešil Dunaj, vse nemške dežele ter vso krščansko Evropo turške nevarnosti. Ob 250 letnici tega zgodovinskega dogodka so nemški listi, zlasti pa nemško-socialistično usmerjeno časopisje, hoteli dokazati, da krščanske kulture v Evropi ni rešil poljski kralj, ampak Maksimilijan Bavarski. Sedaj pa je prelat Cenci v vatikanskem arhivu našel pismo poljskega kralja Jana Sobieskega, katero je ta pisal svoji ženi poljski kraljici Mariji Kazimiri, in pismo papeževega nuncija na Poljskem, kateri je papežu laocencu XI. poročal o zmagi svete lige proti Turkom. Ti dve pismi sta bili sedaj prvič objavljeni v italijanskem časopisu »Avvenire d'Italia« in dokazujeta, da je Slovan pred 250 leti rešil evropsko kulturo in tudi nemške dežele polmeseca. Dne 15. septembra 1683. je poljski kralj Jan Sobieski v šotoru premaganega turškega vezirja Kara Mustafa pred obzidjem dunajskega mesta poljski kraljici Mariji Kazimiri pisal tole pismo:

»Bog je našemu narodu dodelil zmago in čast, kakršne v vseh prejšnjih stoletjih še ni bilo. Mi smo gospodarji vsega turškega poljskega tabora, njegovega topništva in drugih neizmernih bogastev sovražnika, kateri je pobegnil, zapustivši za seboj ogromno bojišče, posuto z mrličmi. Naši vojaki, ki so ga gnali pred seboj, so danes uplenili veliko število velblodov, volov in ovac. Mnogi, zlasti pa odpadniki s svojimi bogato obrzdanimi konji, so zapustili turško armado in pribegli k nam. Događek je tako velik in skoro neverjeten, da niti prebivalci dunajskega mesta, niti celo naši vojaki tega še ne morejo doumeti in ne morejo verjeti ter se kar boje, da se ne bi sovražnik morda vendarle še povrnil. V naglici in zmešnjavi bega je zapustil nepopisno mnogo smodnika in drugega vojnega streliva, kar je vse skupaj vredno najmanj 1 milijon. Veliki vezir je tako naglo pobegnil, da je vzel s seboj le svojega konja in svojo opremo. Jaz pa sem postal njegov naslednik, ki mi pripade največji del tega prekrasnega bogastva. Ko sem udril v sovražno taborišče in potolkel bežečega vezirja, mi je sluga pokazal knežev šotor. Znaki, katere so nosili pred njim, so sedaj v mojih rokah in danes sem poslal Talentija v Rim, da ponese tja novico in da Njegov Svetosti izroči Mohamedov prapor, katere-

ga je bil sultan vezirju izročil, ko je odhajal na vojsko.

Moji so mnogoštevilni vozovi z lepimi in dragocnimi posebnostmi ter veliko število orožja, okrašenega z rubini in safirji. Prepričan sem, da mi Vaše Veličanstvo, ko se bom vrnil, ne bo očitalo, kakor očitajo tatarske žene svojim možem, če se vrnejo domov brez plena. Imam vezirjevega konja z vso njegovo dragoceno opremo, in le malo je manjkalo, pa bi zajel tudi samega vezirja. Pristaviti pa moram, da so se Turki med begom pogumno branili in se v redu umikali. Pustili so pa mnogo sužnjev, katere so v Avstriji zajeli, med njimi zlasti mnogo žensk, izmed katerih pa so jih pred begom toliko pomorili, kolikor so jih le mogli. Včeraj sem videl ljubelega otročiča, 3 leta starega, katerega so okrutneži po glavi in po obrazu strašno poškodovali. Vezirjev bes je zadel tudi živali. Pred begom je velel, naj prej pokončajo čudovito lepega noja, katerega je dobil na pot iz sultanove palače. Težko je popisati, kake krasote je imel ta barbar v svojem šotoru in okrog šotora: kopalnico, majhen vrtiček, razne živali in papigo, katera mu je pa ušla.

Včeraj sem bil v dunajskem mestu, ki bi se pa bilo le težko držalo še 50 dni. En top je cesarski grad popolnoma uničil. Čete, katere so vso svojo dolžnost z odlično hrabrotjo izvrševale, pripisujejo veliko zmago poleg božji pomoči predvsem nam, saj sem jaz moral vzdržati vezirjev napad, kateri je vse svoje sile naperil proti desnemu krilu, kjer sem bil jaz, medtem ko sta centrum in pa levo krilo imela le malo opravka. Ko je začel sovražnik bežati, so prišli k meni razni knezi nemškega cesarstva, med njimi bavarski volilni knez in knez Waldeck, me objemali in poljubovali. Davi so prišli torinški vojvoda, volilni knez saksonski in poveljnik dunajskega mesta knez Starhemberg, ki so me imenovali svojega rešitelja. Šel sem v dve cerkvi in ljudstvo je vrelo blizu, da mi je poljubovalo obleko, roke in noge. Cesar mi je sporočil, da je le eno miljo oddaljen od Dunaja. Toda danes zasedemo zopet konje, da bomo zasledovali sovražnika na Ogrsko. Naša armada je taka, kakršno je Gottfried Bouillonski vodil v sveto deželo. Vaš sin Aleksander je lahko vesel in si lahko čestita, ker je njegova kompanija premagala vezirja ter si s tem pridobila največjo slavo pri vsej armadi.

Italijanska bojna letala

Zadnje čase so se Italijani tudi v zraku silno oborožili. O tem so sedaj objavljene tele podrobnosti:

Italijanska industrija je izdelala docela nov tip bojnih letal na podlagi dobro pripravljenih načrtov. Ko so te nove izdelane tipe do dobra preskusili, jih je sprejelo italijansko bojno letalstvo. S tem se je italijanska zračna sila močno okrepila, kar naj zlasti dopovedo ti-le podatki:

Dosedanja bombna letala so preletela 200 do 250 kilometrov na uro. Novi bombarderji pa prelete 300 do 350 kilometrov, ter upajo, da bodo skoro letela tudi 400 kilometrov na uro. Ti bombarderji lahko nosijo seboj več ko 3 tone tovara, lete pa 1500 do 2000 kilometrov daleč, ne da bil jim bilo treba pristati in obnoviti pogonsko silo. Po tem takim bi takorekoč v eni sapi, to je v enem poletu brez pristanka lahko dosegla vsa evropska glavna mesta, le Moskve ne. Bombarderji so tako zavarovani, in se je njihova obrambna moč tako povečala, da v prihodnje ne bodo več potrebovali spremstva lovske letalske rojeve.

Lovska letala so doslej dosegla 320 do 350 kilometrov na uro. Sedaj so se tako razvila, da prelete že kar 400 kilometrov na uro in se lahko dvignejo več ko 10.000 m visoko. Ta lovka letala so oborožena s 3 do 5 strojnimi puškami, ki imajo kaliber 7,7 do 12,5 milimetra. V prihodnje pa nameravajo ta letala oborožiti celo z lahкими topovi kalibra 20 milimetrov.

Kakor poroča italijanska letalska revija, imajo Italijani še neko novo letalsko posebnost, ki je samo njihova. To so napadalna letala, katere uporabljajo za napade na določene cilje na suhem in na vodi. Ta letala lahko letajo pri napadu čisto nizko ter obstreljujejo svoj cilj s strojnimi puškami, bombami in celo s torpedi.

Vsa ta letala so močno zavarovana. S posebnimi opozovalnimi pripravami so silno povečali varnost njihovega krmljenja in letanja. Sploh se je italijansko bojno letalstvo v zadnjem času izdatno okrepilo, bodisi po številu letal, bodisi po njihovi kakovosti. Vsa italijanska letala, katera so odposlali v vzhodno Afriko, so doma takoj nadomestili z novimi. Tudi letalsko osebje, bodisi po številu, bodisi po izobrazbi, ustreza vsem zahtevam.

Mala vojska v Abesiniji

Čudno zanimiva poročila prihajajo iz dni iz Abesinije. Italijanska uradna poročila vele, da so se Abesinci tu in tam začeli bolj upirati.

Poročevalec dopisnega urada »International News Service« pri italijanski severni armadi opisuje te boje s trdovratnimi abesinskimi četami: Sedaj se bijejo boji zato, da bi Italijani v južnem delu province Tigre pometli zadnje ostanke abesinskih postojank, ki jih branijo strojne puške. Dne 13 in 14. t. m. so Italijani v naskoku zavzeli precej takih abesinskih gnezd. Tudi Italijani so začeli četrtniško taktiko. Sestavili so posebne udarne oddelke, oborožene s strojnimi. Ti oddelki se morajo skrivaj prilagajati do sovražnika in ga potem naglo naskočiti. Zlasti hudi boji so 13. t. m. bili v gorovju Gundji, kjer so te dni Abesinci napadli iz zasede italijanski oddelke in ga skoro docela uničili. Da so končno mogli streti odpor te abesinske čete, so morali Italijani uporabiti gorsko topništvo.

Drugo poročilo pošilja angleška agencija Reuter, da se bijejo boji severno od Makale, torej na ozemlju, ki je od Italijanov zasedeno.

Najzanimivejše pa je poročilo, katero je poslal iz Addis Abebe poročevalec londonskega lista »News Chronicle«:

Abesinsko vrhovno vodstvo misli, da Italijani še niso vdrlj dovolj globoko v deželo, da bi smeli Abesinci že sedaj udariti na nje, da pa ta udarec skrbno pripravlja sam cesar Haile Selasie. — Tako ta poročevalec, ki pa obenem sporoča še tole presenetljivo novico z južnega bojišča:

Na južni fronti so Abesinci zavzeli mesto Lugh Ferrandi. To mesto pa leži v italijanski Somaliji ob reki Juba ter je 90 km oddaljeno od dosedanje abesinsko-italijanske meje. Če je ta novica resnična, so Abesinci na južnem robu somalske dežele vdrlj v italijansko ozemlje, kjer hočejo z 200.000 možmi pritrgeti zveze italijanski armadi, katera prodira proti Hararju.

Osem otrok zgorelo

Iz Newyorka poročajo: Blizu mesta Alexis v državi Severna Karolina je 13. t. m. zjutraj zgorela dvonadstropna hiša nekega farmarja. Zgorelo je vseh osem farmarjevih otrok, izmed katerih je bil najmlajši nekaj mesecev star, najstarejši je imel pa že 22 let. Nesrečni oče si je zaman prizadeval, da bi rešil svoje otroke iz goreče hiše. Pri tem se je sam močno opekkel. Ko se je goreče poslopje zrušilo in je ogenj ugasnil, so potegnili iz pogorišča vseh osem trupel, ki pa so bila tako sežgana, da jih ni bilo več mogoče spoznati med seboj.

Delegacija grških ministrov v Londonu, kamor so šli sprejemati kralja Jurija II., katerega so zopet poklicali na grški prestol

Grška armada je prisegla zvestobo kralju Juriju II. Na sliki vidimo grške »evcone« (telesno stražo), ki prisega zvestobo kralju.

Pošast lakote v Rusiji

Ameriški inženjer Tawdull je bil navdušen komunist ter je iz golega navdušenja odšel v sovjetsko Rusijo, kjer je tri leta deloval kot inženjer. Sedaj pa se je vrnil v Ameriko ter je v newyorškem časopisu »Newyork American« napisal 12 člankov o razmerah v sovjetski Rusiji ter o pogovorih s sovjetskimi voditelji. Iz teh zanimivih člankov, ki dokazujejo, da je sovjetska Rusija na ameriškega inženjerja čisto drugače vplivala, kakor si je ta mož poprej mislil, posnemamo tele podatke:

L. 1935. se je inženjer Tawdull pogovarjal o lakoti z višjim uradnikom GPU, Štripnikom, kateri je ameriškega inženjerja takole povedal: »Samo v Ukrajini je umrlo za lakoto 8 do 9 milijonov ljudi. Pa to so le približne številke, ker resnice nihče izmed nas ne ve.« Toda inženjer Tawdull k tem besedam dostavlja, da je lakota divjala ne le v Ukrajini, ampak tudi v severnem Kavkazu, zlasti pa ob Uralu in v zahodni Sibiriji.

Ravnatelj tovarne traktorjev v Čeljabinsku je Tawdullu povedal, da je v letih 1932 in 1933 ob Uralu, v zahodni Sibiriji in na levem Povolžju za lakoto umrlo več ko milijon ljudi. Baliski in Lovin sta pa izjavila, da je v istem času v

vsej sovjetski Rusiji za lakoto umrlo več ko 10 milijonov ljudi.

Tawdull sedaj v ameriškem časopisju zatrjuje, da so mu v zaupnih pogovorih, katere je imel z visokimi komunistič. funkcionarji, odkrito priznali, da je lakota sovjetski oblasti pomagala zlomiti odpor kmetov, katere so sovjeti silili v kolhoze. Inženjer Tawdull navaja tele besede, katere mu je izrekel vodilni organ sovjetrov v Harkovu: »Lakoto moramo umetno povečati in se z njo okoristiti, da bomo uničili kulake (samostojne večje kmete).« Ponekod se pa ljudstvo ni dalo zbegati, ampak je odkrito obdolžilo boljševe, češ, da sami organizirajo lakoto.

Voditelj sovjetske kontrolne komisije je Tawdullu pripovedoval, kaj je doživel, ko se je udeležil kazenske ekspedicije proti kmetom, ki so skrivali žito: »Odkrili smo precej žita, katero so kmetje skrili. Kmete smo prijeli in poslali v pregnanost. Nekega dne smo prišli h kmetu, ki je med hišo preiskavo bil nenavadno miren, medtem ko nas je njegova žena prosila, naj bi pustili zadnjo kravo. Ko smo pa kravo odpeljali, je dotlej mirni kmet planil k ženi, ji strgal otroka iz naročja in ga z vso silo tresel v kot. Otrok je bil takoj mrtev. Pri tej priči sem kmeta pobil, nakar je planila vame njegova žena, katere sem se mogel znebiti samo na ta način, da sem tudi njo ubil.«

Tudi sam Tawdull se je včasih udeležil take kazenske ekspedicije. Nekoč so pri taki priliki naleteli na tovorni vlak, ki je vozil žito in ki je skočil s tira. Da bi zavarovali vlak, so pri vlaku pustili vojaško stražo. Bližnji kmetje so zvedeli, da leži na progi vlak žita in so prišli pleniti, ker so bili lačni. Vojaška straža je postrelila vse, ki so se vlaku bližali. Čez en mesec po tem dogodku pa je prišlo povelje od višje oblasti, da je treba žito iz ponesrečenega vlaka preložiti na drugi vlak in ga odpeljati. Žito pa se je bilo medtem že docela pokvarilo ter ni bilo več užitno.

Tawdull izjavlja, da so zanemarjeni otroci še vedno bič ruske dežele. Kakor ob lakoti leta 1922, tako se je tudi ob lakoti l. 1932. in 1933. število zapuščenih otrok pomnožilo za stotisoče. Toda ti otroci so sedaj šibkejši, kakor so bili oni l. 1922. Usoda teh otrok je, da jih bodo pokosile bolezni, ali pa jih bo umorila lakota.

Za kratek čas

»Pomislite gospodje, sedaj je zadnji čas, da kupite pri meni dežnik, ker bom to-le platneno streho takoj sedajle dvignil.«

Olajšava. Sodnik vpraša obsojenca: »Ali morete kaj povedati, kar bi vam kazeno olajšalo?« — Obtožencu se razjasni obraz in reče: »Če mislite, g. sodnik, bi mi bila všeč ena zofa v celici.«

V posredovalnici za ženitve. »Gospodična je lepa, ljubezniva, zgovorna, zabavna; govori pet jezikov, zna na violino in klavir, ima krasen glas in...« — Kandidat: »Im, recite kratko, da nič nima...«

Zakaj — zato. »Gospodična-zdravnica, zakaj se pa ne omožite?« — »Saj imam tri živali, ki so mi za nadomestilo: Pes mi vsako jutro renči in godrnja; papiga vsako popoldne preklinja, maček je pa vse noči zunaj.«

Oglejte si pravkar dospele svetovnoznane

angleške motocikle „RUDGE-WHITWORTH“, MODELE 1936

pri glavnem zastopstvu Žužek, Ljubljana, Tavčarjeva ulica št. 11

Poslužite se za to priliko nedeljskih znižanih železniških povratnih vozovnic, ker smo Vam vsak čas na razpolago!

Mali oglasi

Prireditve

Kavarna Stritar
Veak večer koncert salonskega orkestra. Odprto do štirih zjutraj. (h)

Kegljaši, pozor!
V nedeljo 17. t. m. se bo vršilo na kegljišču gostilne Perles, Prešernova ulica, veliko tekmovanje na dobitke. Kegljaši vljudo vabljeno! (h)

Službodob

Lesni nakupovalec
manipulant, verziran v trdem lesu, poznan v gornji Savinjski dolini, za direktni nakup večje količine jesenovega lesa - se išče. - Le garancije zmožni naj se javijo na upravo »Slov.« pod šifro »Visoka provizija« 14215.

Občinski tajnik
organist, kvalificiran delovodja, oženjen, praktičen katoličan in društveni organizator, se sprejme. Predsednik občine Sv. Križ pri Kostanjevici.

Pisarniško moč
popolnoma samostojno - išče advokatska pisarna na deželi za 1. ali 15. december. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Advokat« št. 14247. (b)

Denar

Posojila
na vložne knjižice dale Slovenska banka. Ljubljana, Krekov trg 10

Razno

Gostilna pod Trančo, Stari trg 1 - danes domače krvavice in pečnice. Jutri v nedeljo Martinova gos. Priporoča se Meserko. (r)

Glasba

Harmonij
dobro ohranjen, z več registri, kupimo. Ponudbe s ceno g. Miha Jenko, dušnemu pastirju, Moste-Ljubljana, Krekova ul. 8.

Vnajem

IŠČEJO:
V najem iščem
dobro idočo gostilno na Gorenjskem ob koroški meji; prodajal bi svoj lastni pridelek. Prevzamem tudi gostilno z mesarijo. V počev pride samo večje podjetje. Ponudbe na naslov: Druškovič Jurij, posestnik, Bizeljsko, Brežice. (m)

ODDAJO:

Lokal
popolnoma prenovljen - se odda za nizko ceno. Ponudbe upravi »Slovenca« pod šifro »Center« št. 14200. (n)

V Laškem
se odda v najem velik lokal z montažno in električno opremo, s stranskimi prostori in stanovanjem. Cena nizka. Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 14208. (n)

Posrestva

3 parcele
obdelane, poleg tobačne tovarne, v skupni izmeri 3200 m², napredaj v celoti. Naslov v upr. »SL.« pod št. 14041. (p)

Novo vilo
prodam v Celju. Informacije: Pepca Senica - Lava, Celje. (p)

Vilo
enonadstropno, dvodružinsko, v surovem dograjen, prodam. Ponudbe upravi »Slov.« pod »Za carinarnico« 14231. p

Pohištvo

Raznovrstno pohištvo
audi po brezkonkurenčnih cenah tovarna Malenšek, Dravljica 174, Ljubljana. (s)

Prodamo

Nogavice, rokavice
in pletenice Vam nudi v veliki izbiri najugodnejše in najcenejše tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (l)

Hubertus
nepremočljiv, 250 Din, otroški s kapuco 145 Din, dobite pri Preskerju, Sv. Petra cesta št. 14. (l)

Pozor!
Sportne in vsakovrstne čevlje, ročno delo, dobite v moji delavnici po znižanih cenah. Popravila se izvrše hitro in točno. Postrežba solidna. Ogled neobvezen. Mohorič Anton, založba čevljev in delavnica, Gosposvetska cesta 13, Kolizej.

Mlekarsko orodje
napredaj. - Radi bližine mesta opustimo mlekarno, zato prodamo vse orodje (parni kotel, pastirje i. dr.). - Mlekarna na Dobrovi pri Ljubljani.

Zima se približuje!
Zelo ugoden nakup vsakovrstnih
štedilnikov in peti
pri Gustinčič Justin, Maribor, Tattenbachova 14

Špecerijsko opravilo
(stelaža, pult, posode za olja), vse zelo dobro ohranjeno, voz na peresih in ogrodje kočije s streho, ter pisalni stroj »Erika«, prodam takoj po ugodni ceni. - Naslov v upravi »Slovenca« v vseh podružnicah pod št. 14113.

Auto-motor

Sodna dražba
dvosedežnega avta Ford bo dne 16. nov. 1935 ob 15. uri v garaži Kopač, Frankopanska ulica. (f)

Sirite »Slovenca«!

SVETLI PREMOG

5600 kalorij: 1 tona, kosevec 385 Din, 50 kg v vrečah 22 Din; bukova drva, žagana 85 Din kub. meter, cepljena 95 Din; bukovo ogelje 0,75 Din kg, dostavljeno na dom nudi
A. PUTRICH
Dolenjska cesta št. 6.

Tinčkove in Tončkove prigode

Preden je Primož utegnil zaklicati svojima dvema tovarišema: »Pobegnimo!«, ga je orjak že zgrabil z desnico za lase, z levico pa Tinčka za roko in se grdo zarežal: »Hehe, pa vas imam! Marš z menoj!«
Tudi Tončka je čakala ista usoda. Kakor bi zrastle iz tal, je planil odnekod še drug divjak in ga ujel.

Divjaka sta povedla ujetnika do nekakega kurnika, spletenega iz močnega bčevja in podobnega velikanski miši pasti.
»Tole mišo past smo napravili nalašč za vas, prijateljčki!« se je nesramno režal orjak medtem, ko jih je po vrsti pometal v kurnik. »Kajne, je to od sile prijeten in udoben domek!«
Kuža Muki je ogorčeno gledal od strani početje brezsrčnih divjakov in si mislil: »Skandal! Ali smo med kulturnimi ljudmi ali med divjaki? Se bo vsekakor treba pritožiti na Društvo narodov v Ženevi, da pošlje divjakom protestno noto, hov, hov!«
Tako si je na tihem mislil vrli kuža, rekel pa ni nič...

VES SVET PRIZNAVA IZREDNO KAKOVOST PHILIPSA 947
Sprejema vse valovne dolžine, kratke, srednje in dolge valove. - Posebna naprava za sprejemanje brez antene. - Največja občutljivost in selektivnost je dosežena z zadnjimi modeli najnovejših Miniwatt-elektronk. Kondenzator tudi za odstranjanje šumenja. Vdelani supresor proti motnji, priključek na gramofon in drugi zvočnik. Skala za preko 50 postaj. Za električni tok vseh voltaj. - NAŠ NARODNI SPREJEMNIK DIN 2650 - ALI NA 18 MESEČNO ODPLAČEVANJE PO DIN 160 -
PHILIPS-RADIO NAJVEČJA RADIO INDUSTRIJA NA SVETU - -
38.000 delavcev - 32 tovarn v 19 državah na 4 kontinentih.

Kupimo

Brinjevo olje
arnika korenine, češmičjevo lubje itd., kupujem po najvišjih cenah. - Ed. Pišler, Vrhnika. (k)

Specerijsko opremo

stelaže in pult, dobro ohranjeno, kupim takoj. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 14233. (k)

Razpis

Občina Jesenice, srez Radovljica, razpisuje glavno pragmatično mesto občinskega delovodje. Solska izobrazba: pravnik z vsemi predpisanimi teoretičnimi izpiti; prednost imajo oni, ki imajo že upravno prakso z državnim strokovnim izpitom in eventualno še književodsko strokovno izobrazbo. Varščina 10.000 Din.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbi o občinskih uslužbencih, je vložiti tekom enega meseca po objavi tega razpisa pri upravi občine.

Občina Jesenice, dne 12. novembra 1935.

+

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je naša srčno ljubljena sestra, teta in svakinja, gospodična

Marija Lilek

poštna uradnica v pokoju

dne 14. novembra, po daljšem, mukopolnem trpljenju, previedena s svetotajetvi, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb bo v soboto, dne 16. novembra 1935 ob pol 3 pop. izpred mrtvašnice splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu. V Ljubljani, dne 15. novembra 1935.

Zalujoči ostali.

Sax Rohmer: 17 Skrivnost dr. Fu-Mančuja

»Vernon! Vernon! Vernon!«
Njegov glas je presegal vse, kar sem že bil kdaj slišal. Bilo je nekaj strašnega v tistem brezpodnem klicanju, tam med grmovjem, ki je krilo sam Bog ve kaj. Izza ozadja se je oglašalo Cezarjevo slabotno lajanje.
»Hitro! Luči!« je zaukazal Smith. »Vsako leščerbo, ki jo imate! In že smo jo ubrali, izogibajmo se laserjem grmom in kstenikam, čez livado. Elthamovo obličje je bilo mrtvaško blede, njegova usta besno stisnjena. Opazil je moj pogled. »Bog mi odpusti!« je dejal. »Toda nočijo bi koga lahko umorili!«
Zdelo se mi je cela večnost, preden so našli luči. Na vse zadnje smo se po kratki zamudi povrnili do grmičevja. Deset minut je zadostovalo, da smo preiskali in pretaknili vse grmičevje, ki ni bilo zelo obsežno. Našli smo vernonov revolver, toda nič drugega.
Ko smo se spet zbrali na trati, se mi je zdelo, da še nisem Smitha nikoli videl tako prepadlega.
»Kaj za božjo voljo naj storimo?« je zamrmral. »Kaj naj to pomeni?«
Ni pričakoval odgovora, saj nihče ne bi znal odgovoriti.
»Iščite! Povsod!« je hripavo dejal Eltham. Zbežal je v cvetlični vrt in ko blazen začel tolči po cvetlicah, pri čemer je venomer klical: »Vernon! Vernon!« Skoro celo uro smo iskali. Pregledali smo vsak kvadratni meter zemlje v notranjosti ograde, a nikakega sledu nismo našli. Miss Eltham se nam je razen v tistem blaznem iskanju pridružila, in tuden tega je pomagal še nekaj služabnikov. Tvorili smo prepadelo in grozno skupino, ko smo se spet sešli na terasi. Drug za drugim smo prihajali, dokler

nista manjkala le še Eltham in Smith. Potem sta se vrnila skupaj, ko sta si ogledala še stopnice k doljnim vratom. Eltham se je sesedel na bližnji stolici in si glavo zakril z rokama. Nayland Smith je korakal gor in dol, kakor žival v kleki, stisnil zobe in se vlekel za uhlje.
Nenadoma ga je prevzela neka misel, pograbil je za najbližjo svetilko in odkorakal še enkrat čez trato do grmičevja. Pidal sem se za njim. Mislim, da je bila njegova misel ta, da bi presenetila koga, ki je zdaj tam prežal. S tem je presenetil sebe in vse nas. Zakaj vprav ob robu gošče se je spotaknil in padel plosko naprej. Stekel sem k njemu. Prevrtl se je čez Denbyjevo telo, ki je tam ležalo! Pred nekoliko trenotki še ni bilo tam Denbyja, in kako se je zdaj tam znašel, si nismo upali dometi.
Eltham se nam je pridružil, na kratko zastokal in se zgrudil na kolena. Potem smo odnesli Denbyja v hišo, medtem ko je buldog otožno tulil posmrtno koračnico. Položili smo ga na trato tik ob terasi. Smithovo suho lice je bilo grozno. Grozota tistega trenotka ga je navdahnila z nečim, kar bi pozrej še bilo lahko rešilo Denbyja. Nenadoma se je okrenil k Elthamu in zarjul z glasom, ki bi ga slišali onstran reke:
»Bedaki smo! Odvežite psa!«
»Toda pes -« sem pričel.
Smith mi je z roko zaprl usta.
»Vem, da je pohabljen,« je začepetal. »Toda, če je karkoli človeškega tam, nas bo pes vodil tja. Če je tam možki, bo pobegnil! Zakaj ni?«
»Mislili na to že prej? Norci, norci!« Spet je povzdignil glas: »Edwards, držite ga za jermen! Vodil nas bo. Načrt je ispe!«
Komaj je Edwards odšel, da izvede ukaz, so jeli zvonci v hiši zvoniti. »Stoj!« se je zadržal Eltham in se zakadil v hišo. Hip kasneje je bil že spet zunaj, oči pa so mu blazno žarele.
»Nad nasipom,« je zasopel. In pognali smo se skupno okoli dreves. Nad nasipom je bilo temno, vendar pa ne tako temno, da ne bi

mogli opaziti ozke lestve, sestavljene iz tankih bambusovih delov in svilenih vrvi, ki je visela na dveh kaveljnih z vrha dvanajst čevljev visoke žične ograde. Nikakega glasu ni bilo.
»Je že znanje!« je zavpil Eltham. »Dol po stopnicah!«
Hitro kar smo le mogli smo zdirjali. Toda Eltham nas je vse prehitel. Kakor furija je povlekel za zapahne in drogove in se pognal ven na cesto. Ravna in bela je tekla proti pobočju rimske razvaline. Živa duša se ni ganila, le oddaljeno lajanje se je oglašalo.
»Hudiča! Pohabljen je,« je siknil Smith. »Brez njega je vsako zasledovanje nemogoče!«
Čez nekoliko ur je grmičevje odkrilo svojo tajno, ki je bila dovolj enostavna: velik sod v jami, na njem pa pokrov, na katerem je bil večje pritrjen grmičevje in šopi trave. Blizu ograde je ležala tanka bambusova palica, ki je imela na vrhu kavelj in ki so jo najbrže uporabljali za pritrjevanje lestev.
»Bil je konec te lestve, kar je Miss Elthamova videla,« je dejal Smith, »ki jo je vlekel za seboj v grmovje potem, ko ga je bila ona premetila v očetovi sobi. Tisti in še nekdo sta se nedvomno morala po dnevi vtihotapiti v notranjost - v tistem času, ko je bil Eltham v Londonu - s seboj pa sta prinesla pripravljene sod in vse potrebne priprave. Skrila sta se nekje - najbolj verjetno v grmičevju - in ponoči sta si potem izkopala tisto skrivališče. Izkopano zemljo sta znosila na grede, dočim sta morala lažni grm imeti pripravljen. Tako vidite, da naloga, kako priti noter, ni bila nikdar težka. Toda zaradi »utrdb« ni bilo mogoče po mraku priti ven. Za Fu-Mančujeve cilje je torej bilo poglavito, ustvariti »i znotraj Redmoata delovno torišče. Njegov služabnik - zakaj, potreboval ga je ponoči - se je moral skriti nekje zunaj, kdo ve kje! Podnevi sta lahko prihajala in odhajala skozi vrata, kakor smo opazili.«
»Ali misliš da je bil to sam doktor?«

»Mogoče je. Kdo pa še ima takšne oči, kakršne je opazila s svojega okna Miss Elthamova?«
Tako je treba le še povedati, kakšen je bil Fu-Mančujev načrt, da zabrani Elthamu potovanje iz Anglije v Kitajsko. To smo zvedeli od Denbyja, kajti Denby ni bil mrtav.
Lahko je bilo uganiti, da se je bil Denby spodtaknil nad sovražno miseljo obiskovalcem tik ob vhodu v jamo; tam je bil omamljen (po vsem videzu zaradi udarca z vrečko peska), potem pa so ga zavlekli v skrivališče - ker je moral ležati tako blizu njemu, da je bila nevarnost, da bi odkrili lažni grm. Tako je bilo najpripravnejše, spraviti ga pod grm. Ko je bilo iskanje po grmičevju končano, so njegovo telo zanesli k robu gošče, kjer smo ga mi našli.
Zakaj so ga pustili živega, si ne morem misliti, vsekakor pa so poskrbeli, da se ne bi osvestil in odkril skrivnosti v grmovju. Tako je zvižal z buldogom končala poset nepoznanega gosta v Redmoatu. Denby je zelo počasi okrevljal; tudi ko se je njegovo stanje že zboljšalo, nam še zavedno ni mogel navesti nikakega podatka o njegovem doživljanju iz čisto navadnega razloga, ker ga je bil spomin docela zapustil!
Po mojem in nekaterih zdravnikov strokovnjakov mišljenju ni bila posledica udarca na glavo, pač pa posledica majhnega vbojčaja, ki je bil videti malo na desni pod prvim hrbtnim vretencom na tilniku - in ki je bil nedvomno narejen s podkožno vbrizgalko. S tem nam je ubogi Denby nevede podal zadnji člen v veri. Zakaj ni dvoma o tem, da je Fu-Mančuj s tem svojim dejanjem nameraval preprečiti Elthamov povratek v Ho Nan. Kakšne vrste je bila tekočina, vbrizgana Denbyju, ki je lahko povzročila izgubo spomina, to je bila uganka - uganka, ki kljubuje zapadni učenosti: ena izmed mnogih čudnih skrivnosti doktorja Fu-Mančuja.

(Dalje sledi.)